

SARACENS TIMIȘOARA - A TREIA CUPĂ A ROMÂNIEI!

Pag. 15

TITU BOJIN Pag. 3

„Pentru mai binele timișenilor”

„Mașina bănățeană”, o idee la care timișenii nu renunță

Pag. 2

LADA CU ZESTRE Jubileu gastronomic

Pag. 9

EXPOVENATORIA 2016

Pag. 10

Teatrul „Merlin” - Două noi premii prestigioase

Pag. 15

C. J. Timiș - casa cea mare, pentru cei fără casă

Pag. 4

Muzeul Național al Banatului ARMURIERUL

Pag. 7

„Mașina bănățeană”, o idee la care timișenii nu renunță

Mediul de afaceri și administrația județeană din Timiș nu renunță la ideea de a realiza, odată, un automobil construit integral în vestul țării, după ce zona a avut o Uzină Auto care în 1989 a produs Lăstunul, o mașină de mic litraj.

Chiar dacă proiectul de atunci s-a dovedit a fi un fiasco, deoarece Elena Ceaușescu, ‘promotoare’ a polimerilor industriei chimice, voia ca aproape toate componentele mașinii să fie realizate din material plastic și rășini sintetice, investitorii de azi din industria de profil nu au uitat ideea, mai ales că industria automotive reprezintă 25% din ponderea industriei timișene, însă se dorește un proiect la alte standarde decât cele din perioada comunistă.

„Este de marcat faptul că firmele din sectorul automotive din județ produc o parte importantă din componentele unei mașini - curele de transmisie, anvelope, radiatoare, lămpi, componente de motor, centuri de siguranță, huse și volane, structuri metalice pentru scaune, soluții soft, componente electrice, sisteme de siguranță, cablaje auto, astfel încât dacă încercăm să ne imaginăm cum ar arăta o mașină realizată prin cooperarea companiilor de la nivelul regiunii de vest și în mod deosebit în Timiș, remarcăm necesitatea apariției unui integrator pentru a putea produce o mașină completă în regiunea Vest, să-i spunem „mașina Banatului”, consideră **Titu Bojin**, președintele Consiliului Județean Timiș.

La o întâlnire cu producători din industria de automotive, care a avut loc la Timișoara, a fost lansată această provocare din partea CJT, care ar putea contribui la acest proiect de viitor cu spații, dar și cu mână de lucru calificată în școlile de meserii puse pe picioare în județ. „Noi lansăm o provocare în domeniul automotive. Sunt producători de componente, acoperim o gamă destul de largă. Se vorbește despre o gamă largă de componente care se realizează în Banat și care acoperă aproape 50% dintr-un au-

tomobil. Noi, în regiunea de vest, ne-am dorit întotdeauna să avem un constructor pe piața automotive, cu o mașină inspirată, îndrăzneată, și care să facă ceea ce face Dacia pe piața externă. Industria automotive este cea mai importantă din Timiș, în economia județului însemnând peste 25%, deci este industria cea mai importantă în acest moment, pentru că restul de procente se distribuie pe alte ramuri”, consideră și **Sergiu Bălașa**, directorul Agenției de Dezvoltare Timiș (ADETIM). În cele 50 de firme din Timiș profilate pe producția de automotive, lucrează peste 16.000 de angajați, investitorii străini fiind atrași să-și dezvolte afacerile aici datorită mai multor facilități: apropierea de frontiera vestică a României, care facilitează conexiunile rapide cu infrastructurile de bună calitate din Occident, existența Aeroportului Internațional ‘Traian Vuia’ Timișoara, care asigură conexiuni rapide, centrul universitar Timișoara, atitudinea autorităților locale față de sectorul de afaceri și investitori, structurile de sprijin ale afacerilor. Se poate spune că absolenții școlilor profesionale cu profil mecanic și cei ai Facultății de Mecanică din Timișoara ar avea locurile de muncă asigurate.

Ideea unui Lăstun modern este în atenția Renault. Un model de segment, având denumirea KWID, a fost proiectat și prezentat de Renault și va putea fi comercializat se pare la nivel global, stârnind interesul și “invidia” competitorilor. Cei din conducerea companiei Renault au anunțat, spre regretul românilor, că

modelul KWID nu va fi produs sub sigla Dacia. Borghera K. membru al Car Virtuel a dezvăluit pe site-ul cu același nume câteva fotografii reprezentând noul model spre uimirea tuturor, chiar sub sigla Dacia. cu origini marocane a dat chiar și indicii referitor la numele “de botez” al modelului, acesta fiind Lăstun 900, făcând aluzie la vechiul Dacia 500 produs la sfârșitul anilor ‘80 în capitală Banatului.

C. MANOLE

AeroShow BlueEagles

BlueEagles”. Peste 500 de spectatori, pe o vreme mohorâtă, au putut admira, elicoptere militare, girocoptere, avioane ultrașoare, avioane utilitare, moto-parapante, monodeltaplane, planoare și multe altele. În timpul mitingului aviatic nu au lipsit evoluțiile în aer ale aeronavelor, în formație și solo, zboruri de prezentare, lansări de parașutiști și vânătoare de baloane. Evenimentul este organizat de Consiliul Județean Timiș, de care aparține Aerodromul Cioca. Prima bază aeriană din județul Timiș a devenit operațională în timpul Primei Conflagrații Mondiale, fiind situată în marginea comunei Dudeștii Noi, pe pășunea comunală. A funcționat cu această destinație între noiembrie 1915 și aprilie 1917 pentru încărcarea și repararea dirijabilelor germane. De aici au bombardat zepelinele nemțești Bucureștiul, Ploieștiul, Chișinăul și Salonicul. Primul aeroport civil al Timișoarei, unul provizoriu, este dat în folosință la 10 iulie 1935, pe un teren situat între Calea Lipovei și Calea Aradului. Un an mai târziu, guvernul alocă o sumă (5 milioane de lei) pentru realizarea unui aeroport civil definitiv. Bani erau destinați construcției unei aerogări, a unui hangar și a altor două clădiri ce urmau să

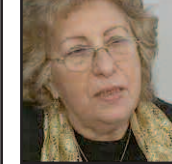

servească drept posturi de transmisiuni și telegrafice, amplasate în câmpia “Cioca”. În anul 1938 administrația Aeroportului civil se mută pe terenul câmpiei Cioca, în Calea Torontalului. Zborurile se desfășoară tot aici. Solul argilos era însă impropriu, permițea stagnarea apei la suprafață, așa s-a renunțat la proiectul amplasării definitive a aeroportului civil pe câmpia “Cioca”, iar construcțiile deja existente au fost cedate Institutului Meteorologic Central. Aeroportul “Cioca” funcționează azi ca aerodrom utilitar.

C. T.

Congres de medicină dentară

La Timișoara, între 19-21 mai a.c., s-a desfășurat în Aula Magna a Universității de Medicină și Farmacie “Victor Babeș” Congresul de Medicină Dentară cu participare Internațională și a XXI-a ediție a Zilelor Stomatologice Bănățene. În cadrul Congresului s-au desfășurat conferințe cu teme de medicină dentară, dar s-au dezbătut și relațiile cu Casa de Asigurări de Sănătate.

Au conferențiat cadre de prestigiu din Cadrul Facultății de Medicină Dentară a UMF “Victor Babeș” din Timișoara, cadre reprezentative ale Facultății “G.T. Popa” din Iași, ale Facultății “Iuliu Hașeganu” din Cluj Napoca, Facultății de Medicină Dentară din Târgu Mureș, Facultății de Medicină Dentară din Craiova, ale Universității “Avram Iancu” din Arad.

Au fost prezenți profesorii Kinga Laczkone Turzo (Seghedin), Angela Kamer (SUA), Kiro Papakoca, Adrian Mănescu (Italia). Congresul s-a înscris în activitățile de Educație Medicală Continuă și a fost acreditat cu 24 de credite. Cu teme de actualitate dezbătute, Congresul a fost un sistem de socializare și informare într-un mediu de colaborare eficientă.

Președinte de onoare al Congresului a fost prof. univ. dr. **Ovidiu Grivu**, iar copreședinți prof. dr. **Cristina Borțun** (foto, dreapta) și medic primar dr. **Delia Barbu** (foto, stânga), președintele Colegiului Medicilor Dentiști din județul Timiș.

M.B.

PROGRAM SPECIAL LA GIROC

Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor

În vederea desfășurării în bune condiții a alegerilor locale din data de 05.06.2016, pentru a veni în sprijinul cetățenilor ale căror acte de identitate au termenul de valabilitate expirat și a celor care nu dețin astfel de documente, în prețuia și în ziua desfășurării alegerilor locale din data de 05 iunie 2016, respectiv 04 iunie 2016 și 05 iunie 2016, Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor Giroc va deservi cetățenii după următorul program special:

SÂMBĂTA, 04 iunie 2016, orele 8:00 – 16:00

DUMINICĂ, 05 iunie 2016, orele 7:00 – 21:00

Pentru eliberarea unui nou act de identitate (carte de identitate sau carte de identitate provizorie), ca urmare a expirării termenului de valabilitate, pierderii, furtului, deteriorării sau distrugerii actului de identitate, cartea de identitate se întocmește și se eliberează pe baza cererii scrise a persoanei și a documentelor cu care, potrivit legii, se face dovada numelui, datei de naștere, statutului civil, cetățeniei române și a domiciliului. Contravaloarea producerii și eliberării cărții de identitate este de 7 lei, iar cetățenii vor prezenta și un timbru fiscal în valoare de 5 lei. În cazurile în care nu pot fi prezentate anumite documente, respectiv certificate de stare civilă sau dovezi cu privire la domiciliu, se va elibera carte de identitate provizorie, caz în care se vor depune și 3 fotografii de mărime 3/4 cm, se va achita taxa de 1 leu și timbrul fiscal de 5 lei.

Laura JEFLEA
Șef serviciu S.P.C.L.E.P.
GIROC

Inaugurarea cabinetului de matematica la Școala Gimnazială “Sf. Antim Ivireanul”

Miercuri, 11 mai 2016, a avut loc inaugurarea cabinetului de matematică, realizat în memoria **prof. univ. dr. Dan Mălai**.

I-am avut ca oaspeți pe doamna dr. Anca Mălai, fosta lui soție, colegi, prieteni, membri ai familiei, elevi și profesori ai școlii noastre.

“Viața de dascăl”, cum îi plăcea regretatului prof. dr. Dan Mălai să spună, a început pentru el la vârsta de 10 ani. Era în clasa a III-a și preda lecții de aritmetică copiilor unor prieteni care nu reușeau să aprofundeze împărțirea și înmulțirea. În clasa a VIII-a avea deja elevi silitori de clasa a IV-a, iar din liceu a început să predea matematica copiilor

din clasa a VIII-a. Obişnuia să spună că rata lui de promovabilitate la examenul de admitere la facultate era de 120%, adică intrau toți care spunea dânsul și încă 20% dintre cei care spunea că nu vor intra. A predat până în ultimul moment, până nu a mai putut să țină creta în mână și nu a mai putut să urce singura treaptă care-l despărțea de catedră. Dumnezeu să-L odihnească!

Elevii și profesorii școlii noastre sunt recunoscători pentru sprijinul acordat de doamna dr. Anca Mălai în realizarea cabinetului de matematică în memoria prof. univ. dr. Dan Mălai!

Ioana POPESCU

PENTRU MAI BINELE TIMIȘENILOR

R. Dle președinte Titu Bojin, prin hotărâre de guvern, Muzeul Banatului din Timișoara a devenit Muzeul Național al Banatului.

Titu Bojin: Este primul muzeu din vestul țării care primește acest titlu binemeritat. Titulul are și efecte în plan profesional, cultural și social. Muzeul, de exemplu, poate participa nu doar la proiecte naționale, ci și la proiecte în parteneriate internaționale. Cercetătorii științifici sunt și ei recunoscuți în plan internațional. Este o premieră, una care va intra în istoria Banatului! Fie că unora le place sau nu, avem acum, sub semnătura mea, acest titlu și angajamentul că vom asigura fondurile necesare pentru majorarea cu 25% a salariilor pentru angajații Muzeului. Sperăm să urmeze în viitorul apropiat Muzeul de Artă și Muzeul Satului Bănățean, pentru că ambele merită aceasta.

R. E un titlul binevenit, dar mai e destul de lucru la reabilitarea muzeului!

T.B. Așa este. Suntem în faza de reduplicare a proiectului de cinci milioane de euro, pentru că atât prevede acum axa pe cultură, nu putem primi mai mult de cinci milioane. Urmează să vedem care este valoarea totală a lucrărilor, în funcție de ce se aprobă și eu sper să se aprobe. Nu am făcut decât să reducem anumite acțiuni din proiectul vechi, imposibil de realizat. Se va face proiectul pe cele cinci milioane de euro, cu diferența respectivă, dacă va costa mai mult, pe care o va da Consiliul Județean Timiș. Sper ca până la 1 decembrie 2018 muzeul să își redeschidă porțile în centrul Timișoarei.

R. Una dintre problemele rămase în aer, să zic așa, este realizarea centurii municipale Timișoara.

T.B. Șoseaua de centură a Timișoarei a devenit, ca acum patru ani, subiect de campanie electorală. Deocamdată, centura nu se poate realiza pentru că nu aparține Consiliului Județean Timiș! Toți ne dorim centură, sunt unul dintre cei mai mari susținători al acestei mari lucrări de infrastructură rutieră și singurul care a participat la discuțiile despre masterplan, dar centura aparține CNADNR. Consiliul județean va sprijini tot

ce înseamnă avize, dar proiectul, în valoare de 100 milioane, nu poate fi susținut, pentru că ar însemna tot bugetul județului Timiș! Un asemenea obiectiv major de infrastructură se realizează doar dacă există o relație realistă, corectă, de colaborare maximă între primar, președintele consiliului județean și, mai ales, guvern! Consiliul Județean Timiș a demarat totuși proiectele privind descărcările suplimentare de pe autostradă și acestea vor fi făcute. Este vorba de descărcarea de la Ghizela

de 5,2 milioane de lei, deși valoarea estimată era de 6 milioane. Din banii economisiți vor

animale suferă la fel de mult. Nu cunosc niciun crescător de animale care să fi primit subvenția pe cap de animal. Apoi, nu știu dacă vor mai avea unde să-și vândă laptele, brânza sau carnea. Așa ceva nu este posibil

ză doar dacă există o relație realistă, corectă, de colaborare maximă între primar, președintele consiliului județean și, mai ales,

fi cumpărate, tot pentru ISU, salvări. Este un utilaj mai mult decât necesar. Cei de la ISU nu au posibilitatea să poată interveni, în caz de nevoie, la clădiri înalte - Catedrala Mitropolitană, City Business Center, nocturna de pe stadionul «Dan Păltinișanu», la blocurile înalte cu 10 etaje.

R. Sunteți, Consiliul Județean, în luptă cu Zika...

T.B. Am primit mai multe adrese trimise de Direcția de Sănătate Publică, Direcția Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Alimentației Timiș și Autoritatea Națională Fito-sanitară. Sunt avertizări referitoare la virusul Zika. Este un virus periculos, așa că acțiunea de de-

și cea de la Bethausen, care aparțin de Consiliul județean și de administrația locală, de primării. A treia descărcare dorită, la Sînan-drei, aparține Direcției de Drumuri Regionale. În perioada următoare urmează să demareze proiectarea și execuția pentru toate cele trei descărcări.

R. A fost semnat contractul pentru mult dorita macara de 70 de metri înălțime!

T.B. Doamne ajută! Reprezentanții noștri, ai Consiliului Județean Timiș, au semnat, miercuri, 18 mai, contractul pentru utilajul care va intra în dotarea Inspectoratului pentru Situații de Urgență (ISU) Banat. E o promisiune făcută anul trecut și m-am ținut de cuvânt. Utilajul va fi furnizat la un preț

dezinsecție împotriva virusului este una absolut necesară, Zika provocând, pe lângă disconfort, și transmiterea unor boli grave care duc la decese rapide și la malformații congenitale. C. J. Timiș a adoptat și în 2016 un proiect similar, care venea și în sprijinul Primăriei Timișoara, rămasă fără posibilitatea dezinsecției necesare...

R. Domnule președinte, ați adresat recent o scrisoare deschisă ministrului agriculturii, lucru mai puțin obișnuit...

Titu Bojin: Am făcut-o pentru că paorelui i-a ajuns cuțitul la os! Un singur exemplu: suntem ultima țară din UE care nu și-a plătit integral subvențiile către niciun fermier! Sunt foarte mulți care nu au primit nici un leu din drepturile cuvenite! Crescătorii de

într-o țară europeană! Multe dintre treburile agriculturii s-ar fi rezolvat mai repede și mai ușor dacă era realizată descentralizarea, iar o parte din acțiunile și activitățile specifice ministerului erau dirijate și coordonate la nivel județean.

R. Județul Timiș a finalizat Proiectul privind gestiunea deșeurilor, ceea ce marchează o premieră națională.

T.B. După județul Bistrița-Nasaud, suntem a doilea județ din țară care finalizează acest important proiect, implementat de Consiliul Județean Timiș cu sprijinul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Deșeurii Timiș. Valoarea de implementare a fost de 162.201.736 de lei, o valoare de finanțare foarte mare, cea mai mare parte venind de la Uniunea Europeană. Au fost implicate toate unitățile administrativ-teritoriale din Timiș, cele 99 de primării, ca și Consiliul județean, criteriu absolut obligatoriu. Proiectul a avut un scop principal, și anume implementarea unui sistem integrat de management al deșeurilor în județ și realizarea programului de investiții pentru județul Timiș. Au fost îndeplinite obligațiile asumate în sectorul deșeurii și s-a asigurat în același timp îmbunătățirea calității mediului și a condițiilor de viață ale locuitorilor județului. Vreau să mulțumesc echipei care a coordonat acest proiect de o valoare foarte mare, manager fiind doamna Marieta Mateescu din cadrul C. J. Timiș

Cornel TODOR

AUDIENȚE ȘI RELAȚII CU PUBLICUL

Programul de audiențe:

La președintele Consiliului Județean Timiș, **dl. Titu Bojin**, marți și joi, între orele 11-13. Înscrierile se fac în ziua desfășurării audienței la Registratură, telefoane 0256/406 406, 0256/406 413.

La vicepreședintele C.J. Timiș, **dl. Ionel Călin Dobra**, luni, între orele 11-13. Înscrierile se fac zilnic la secretariatul cabinet vicepreședinte, camera 207, telefon 0256/406 334.

La vicepreședintele C.J. Timiș, **dl. Florian Zanfir**, miercuri, între orele 11-14. Înscrierile se fac miercuri, între orele 8-10, la Registratură, telefoane 0256/406 406, 0256/406 413.

La secretarul general al C.J. Timiș, **dl. Ioan Dănuț Ardelean**, vineri, între orele 11-14. Înscrierile se fac vineri, între orele 8-10, la camera 201, telefon 0256/406 324.

COMPONENȚA COMISIILOR DE SPECIALITATE

a) Comisia economică

1. Bologa Gheorghe	- președinte
2. Radu Marina - Rodica	- secretar
3. Stancu Filip	- membru
4. Lelescu Tiberiu-Procopie	- membru
5. Juravle Petru	- membru
6. Lăzureanu Aurel	- membru
7. Davițoiu Ion	- membru

b) Comisia de urbanism, amenajarea teritoriului, lucrări publice și protecția mediului

1. Mihoc Marcel	- președinte
2. Costa Cosmin-Lăscuț	- secretar
3. Cutu Dorin-Pompiliu	- membru
4. Szatmari Ioan-Ștefan	- membru
5. Cocean Liviu-Marius	- membru
6. Plavoșin Deian-Dan	- membru
7. Stanciu Pompiliu	- membru
8. Bojin Mihăiță	- membru

c) Comisia pentru agricultură și dezvoltare rurală

1. Lăzureanu Aurel	- președinte
2. Davițoiu Ion	- secretar
3. Petrescu Balint	- membru
4. Vasile Marian Constantin	- membru
5. Lelescu Tiberiu	- membru

d) Comisia pentru cultură, învățământ, tineret și sport

1. Negoită Adrian Valentin	- președinte

2. Pășcuță Adrian	- secretar
3. Popescu Marin	- membru
4. Bitea Nicolae-Florin	- membru
5. Pau Radu-Adrian	- membru

e) Comisia pentru sănătate și protecție socială

1. Borha Liviu - președinte	
2. Crăciunescu Gabriela-Rodica	- membru
3. Moldovan Paul-Bogdan	- membru
4. Gavriliță Bianca - Miruna	- membru

f) Comisia pentru administrație publică locală

1. Demea Dorel-Ioan	- președinte
2. Stancu Traian	- secretar
3. Marinconi-Marcu Flavia	- membru
-Steluța-Georgeta	
4. Plavoșin Deian-Dan	- membru
5. Pau Radu-Adrian	- membru
6. Cutu Dorin	- membru

g) Comisia pentru relații și cooperare internă și externă

1. Rus Alain-Florin	- președinte
2. Gaita Oana-Dana	- secretar
3. Ritivoiu Mihai	- membru
4. Crișan Teodor Adrian	- membru
5. Crăciunescu Gabriela- Rodica	- membru

CJT AGENDĂ TIMIȘ

Publicația „Agendă C.J.T.” este supliment al Monitorului Oficial al Consiliului Județean Timiș.

Apare în baza O.G. nr. 75 din 28.08.2003

Colegiul de redacție:

Ada Marinicu, Jana Lavrits, Cornel Todor, Cornel Bogdan, Claudiu Manole, Marcu Smaranda, Agneta Kardoș, Bogdan Nădăștean

Consilier editorial:
Dinu Barbu

Administrare ediție electronică:

Mariana Brânzan

FOTO: Constantin Duma

Prepress & tipar:

West Tipo Internațional
Timișoara

ISSN: 1842-323X

Redacția: Telefon: 0256/406 330,
0256/406 401
0727/232 822

e-mail: agenda.cjtimis@gmail.com
www.cjtimis.ro

C.J.Timiș - casa cea mare, pentru cei fără casă

Consiliul Județean Timiș are oameni de suflet, care nu au lăsat nicio clipă în îndelungă deznădejde cea mai năpăstuită categorie a populației județului: copiii și bătrânii fără familii, fără adăpost, singuri, neajutorați, cu nevoi intelectuale speciale, sau pe care familiile i-au înlăturat fără nicio câință. Școlile speciale preluate de C J Timiș în administrare au avut ele însele probleme: activitate desfășurată în imobile cu alți proprietari decât administrația județeană, dar care trebuiau să le asigure copiilor spații adecvate și sigure, le-a renovat sediile școlilor, le-a creat internate și săli speciale în care și micuții să se poată simți bine, și să se poată obține progrese în activitatea lor, pe măsura putinței fiecăruia.

Pentru aceste obiective, CJTimiș a alocat în ultimii ani bani, deloc puțini, aproape 40% din bugetul Consiliului. „În jur de 37% din buget s-a dus pe probleme sociale. Am reușit să continuăm investițiile în domeniul Direcției de Protecție a Copilului, în domeniul social, la școlile și liceele cu probleme speciale, din subordinea C J Timiș. Am reușit să alocăm sumele necesare cumpărării clădirii Școlii Ciumăgeanu, se negociază de către comisii și sper ca anul acesta să fie cumpărată. Un sediu pentru Centrul Școlar pentru Educație

află doar în administrarea C.J. Timiș și, prin urmare, nu putem aduce îmbunătățiri majore; crește anual numărul de copii cu dizabilități care ni se adresează (peste 300), fiind nevoiți să-i trecem pe listă de așteptare; la nivelul județului sunt reduse alternativele de servicii similare gratuite”, spun reprezentanții Centrului „Speranța”.

Problemele acestor copii fără copilărie nu se rezumă doar la actul educațional, atâta cât poate fi pe măsura capacității lor, ci și la hrană. Sunt copii care au și regim de internat, iar la sfârșit de săptămână pot pleca acasă, dar din păcate, acolo dau de sărăcia cruntă. Nu de puține ori, ei își doresc să revină cât mai repede în centre, pentru că au trei mese pe zi asigurate. La întrebarea personalului din aceste centre: „Ce ai mâncat acasă?”, răspunsul micuților este „seara, un ceai cu pâine”.

„C.J. Timiș a reușit să majoreze și alocația de hrană zilnică la toți copiii din sistem și totodată am reușit să dăm și cei 12% din hotărârea de guvern din toamna trecută, care i-a ajutat extraordinar de mult, pentru că a stabilitat cât de cât salariile și oamenii, pentru că nu a vrut să se mai ducă nimeni, fiind un domeniu extrem de delicat”, completează Bojin.

Munca în aceste școli nu este deloc ușoară. Este un mediu depriment, mai ales pentru tinerii dascăli, care au cu totul altă imagine despre ce înseamnă munca la catedră, cu performanțe de un alt nivel și de o altă factură. În astfel de școli este nevoie de conlucrări a unor echipe multidisciplinare formate din profesori psihopedagogi, profesori itineranți, profesor-educator, învățător-educator, kinetoterapeuți, medic psihiatrie pediatrică, asistent social, asistent medical, care să asigure copiilor cu cerințe educaționale speciale accesul la educație incluzivă, precum și la servicii de specialitate educativ-terapeutice, care să-i ajute să fie integrați în/prin comunitate și să se evite stigmatizarea, excluderea sau marginalizarea lor. Așadar, într-un astfel de mediu, nu poate

rezista oricine, conducerile școlilor îi avertizează pe dascălii noi că fără foarte multă dăruire nu pot face față. Unii pleacă, alții rămân să înfrunte greutățile și să lupte pentru viață alături de acești copii.

Pe de altă parte, pentru copiii care provin din familii foarte sărace, C.J Timiș a alocat sume pentru cumpărarea de rechizite, manuale, le-a asigurat transportul școlar, materiale culturale-sportive, pentru a preveni abandonul școlar. Acțiunile sociale ale CJT nu se opresc aici, pentru că „socialul” nu se limitează doar la copii, după cum spuneam, ci și la persoanele vârstnice neajutate. „Ne străduim să preluăm acum cele două cămine de bătrâni. Noi am dat Hotărârea de Consiliu Județean, iar Consiliile Locale Comloș și Jimbolia au dat și ele hotărârile. Așteptăm să

vedem răspunsul la solicitarea făcută de noi la Ministerul Muncii și Protecției Sociale pentru a putea prelua în totalitate cele două cămine. Din acest punct de vedere, mă simt mulțumit și eu și Consiliul Județean, că am putut face ceva pe linia protecției sociale pentru copii și bătrâni”, explică liderul administrației timișene.

Deși nu este încă în grădina C J Timiș, administrația județeană a mai alocat fonduri pentru cele două cămine de bătrâni din Comloșu Mare și Jimbolia, întrucât acestea nu

puteau funcționa doar cu finanțare de la bugetul local. La Comloșu Mare își duc bătrânețea în jur de 90 de persoane din tot județul, fiecare având propria cameră. Căminul are cantină, clădire administrativă și centrală pe combustibil solid. La Căminul din Jimbolia sunt 60 de vârstnici, pentru care a fost alocată suma de opt sute de mii de lei. Conform datelor Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Timiș, în prezent funcționează în sistem public, ca furnizori acreditați pentru servicii rezidențiale pentru persoane vârstnice Căminul pentru Persoane Vârstnice (situat pe str. I. Klein) cu 84 de locuri, Direcția de Asistență Socială Comunitară Lugoj – Cămin pentru Persoane Vârstnice cu 20 de

Incluzivă «Dumitru Ciumăgeanu» din Timișoara, care să fie proprietatea C.J.Timiș a fost și este stringent necesar, întrucât nefiind proprietate, nu se poate investi, iar cei care au de suferit cel mai mult sunt copiii. Imobilul în care-și desfășoară activitatea copiii cu nevoi speciale de aici este în proprietatea Ordinului Surorilor de Notre Dame, pentru care C.J. Timiș plătește o chirie anuală de 40.000 de euro. Nu putem vorbi despre investiții în consolidarea acelei clădiri, pentru că nu e a noastră și nu ne permite legea. Sper ca această comisie pe care am ales-o să poată negocia varianta cumpărării și să putem discuta, apoi, și despre consolidarea clădirii din punct de vedere seismic”, spune Titu Bojin.

Liderul Consiliului Județean își dorește să se finalizeze cât mai repede cumpărarea clădirii, pentru că știe că se vor putea face investiții în interior, care vor avea efecte benefice asupra copiilor școlarizați acolo, iar aceia sunt copii cu deficiențe mentale severe, copii cu tulburări din spectrul autist, copii care au nevoie de un climat afectiv și educogen propice.

C.J. Timiș a alocat bani și pentru Centrul de Resurse și Asistență Educațională (CRAE) „Speranța”, în condițiile în care spațiul de desfășurare a activităților zilnice presupune suprafețe mai mari, întrucât numărul copiilor cu dizabilități care se adresează acestui centru, este în continuă creștere.

„Am alocat bani și pentru liceul «Speranța», pentru care se va construi o clădire nouă, pe lângă lucrări de modernizare și de reparații la toate școlile speciale pe care le avem, chiar și în teritoriu, la Lugoj, la Periam, la Recaș sau la Ciacova”, precizează Bojin. Conducerea de la Centrul „Speranța” nu poate decât să se bucure că aleșii județeni au cuprins ca obiectiv de investiții pentru acest an reactualizarea documentației și demararea execuției construirii unei clădiri care să fie destinată funcționării școlii. „Acest lucru este o necesitate, în condițiile în care spațiul în care ne desfășurăm activitățile în prezent se

În urmă cu doi-trei ani dascălii de la Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Dumitru Ciumăgeanu” l-au invitat și l-au avut ca oaspete pe liderul trupei „TAXI” Dan Teodorescu, aflat la Timișoara pentru a susține un concert. Cele care i-au făcut invitația au fost profesoarele lui Edi, un băiat de 15 ani, care

suferă de autism, dar care este mare fan Taxi. Dan Teodorescu a fost o surprins de faptul că Edi, diagnosticat cu autism la vârsta de șapte ani, a cântat alături de el întreaga piesă „Cele două cuvinte”. Teodorescu a declarat că a fost copleșit de performanța copilului, că întâlnirea cu Edi a fost un moment unic, care nu i s-a mai întâmplat până atunci, și că profesorii de la Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Dumitru Ciumăgeanu” sunt niște dascăli meritoși.

C.T

locuri, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului cu trei centre de îngrijire la Ciacova, acestea având 110, 45 și 50 de locuri. În sistem privat, există Arhiepiscopia Timișoara (în curs de acreditare) cu 12 locuri, Serviciul de Ajutor Maltez cu 20 de locuri, Uniunea Adam Muller Guttenbrunn cu două cămine, unul în Timișoara de 80 de locuri și unul în Bacova de 17 locuri, Asociația Gerro de la Buziaș – cu 25 de locuri, Asociația Aniteheim Lugoj – cu 16 locuri, Asociația Caritas Banat Sanctus Gerhardus Ciacova cu 50 de locuri, Asociația Fabian (Timișoara) cu 40 de locuri, Federația Caritas a Diecezei Timișoara cu două centre, unul de 10 locuri și altul de 12 locuri.

Canalul Bega va deveni atracția turistică euroregională, până în 2030

Cel mai vechi canal navigabil din România actuală a fost construit în urmă cu trei secole, de austrieci. Mulți români din restul țării râdeau pe la începutul anilor 2000, când Titu Bojin, director pe atunci la Apele Române Banat, a demarat un proiect curajos, vorbind despre curățarea drumului de apă a Canalului Bega, numit decolmatare. Cei din sudul țării nu înțelegeau ce înseamnă decolmatarea canalului. Au urmat ani de muncă serioasă, de probleme cu banii care nu erau niciodată suficienți. Au lucrat mai multe entități administrative, inclusiv C.J.Timiș la acest proiect, care poate fi exploatat turistic, economic, social.

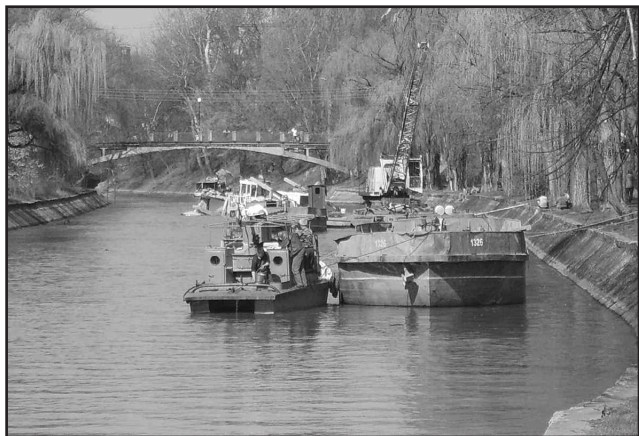

Președintele C.J.Timiș, Titu Bojin, cel care a deschis procedurile pentru prima etapă a redevinerii Begheului canal navigabil, prin decolmatarea până la frontiera cu Serbia, afirma că din punctul de vedere al lucrărilor pentru navigabilitate: „Putem spune că lucrările sunt încheiate. Putem spune că pe Bega putem naviga, azi, până la nodul hidrotehnic de la Sânmihai, unde nodul, împreună cu ecluzele, este în lucru, reparăm ecluzele care nu au mai fost funcționale după 1958. După încheierea reparațiilor se va putea naviga pe Bega spre Uivar și mai departe, spre granița cu Serbia. (...) Având în vedere scumpirea carburanților poluarea tot mai masivă, posibilitățile de transport industrial pe apă, comercial, cred că vor putea prinde viață”, spunea președintele Titu Bojin.

Strategia comună de dezvoltare și valorificare a potențialului turistic al Canalului Bega în zona transfrontalieră România-Serbia a fost aprobată deja, anul trecut, de consilierii județeni. În cadrul proiectului s-au derulat lucrările de dragare, ecologizare, consolidare, reparații ale malurilor, prin Administrația Bazinală de Apă Banat, iar tronsonul timișorean al Canalului Bega a devenit navigabil, atât cât să poată menține la apă vapoarele. Dar există și un al treilea proiect, potrivit lui Titu Bojin, și anume „să adunăm toate aceste entități, primăriile localităților până la granița cu Serbia și toate primăriile din Serbia de pe tot traseul până la vărsarea în Dunăre a Begheului, pentru a putea crea un proiect foarte bine dirijat, care poate aduce satisfacții”.

Conform strategiei, până în anul 2030, bazinul bănățean al Canalului Bega va deveni unul dintre punctele de atracție preferate ale turiștilor, pe care cei doritori se vor putea plimba cu vapoare ușoare de agrement, din România până în Serbia, dar și pe teritoriul țării vecine.

Primul pas s-a făcut de autoritățile locale din Timiș și de riveranii sârbi în cadrul studiului privind „Valorificarea potențialului turistic de-a lungul Canalului Bega România - Serbia și promovarea investițiilor prioritare transfrontaliere comune”, derulat de administrația județeană prin Agenția de Dezvoltare Timiș (ADETIM), proiect cofinanțat de Uniunea Europeană prin Programul de Cooperare Transfrontalieră România - Serbia și care beneficiază de un buget total de 500.000 de euro (din care 424.000 de euro reprezintă partea nerambursabilă, 44.000 de euro este cota de participare a Guvernului României, 6.780 de euro este contribuția Consiliului Județean Timiș și cu 24.000 de euro, a partenerilor sârbi).

„Noi gândim valorificarea Begheului într-o viziune mai amplă, nu ne limităm la canal, ci ne gândim și la dezvoltarea economică din zona riverană. Ne interesează atât transformarea Canalului Bega într-o destinație turistică facil vizibilă, cât și la extinderea și diversificarea ofertei turistice, la creșterea calității serviciilor turistice, la renovarea, reabili-

tatea, modernizarea și construirea infrastructurii posibile de transport a pasagerilor și a nodurilor intermodale pentru creșterea conectivității transportului de pasageri, terestru, fluvial și aerian”, spunea Lucia Pătruică, manager de proiect.

În paralel, administrațiile locale riverane și cea județeană, dar și vecinii sârbi, schițează, deja, evenimente de impact (culturale, artistice, ecumenice, sportive, pachete de servicii turistice integrate etc), care să satisfacă dorințele oaspeților ce vor veni în zonă.

NODUL HIDROTEHNIC DE LA SÂNMHAI, 'CHEIA' NAVIGABILITĂȚII PE BEGA

Pentru a ne vedea visul împlinit, este nevoie ca nivelul apei să fie menținut la cotele optime de navigabilitate, lucru care depinde de sistemul de ecluze de la Nodul hidrotehnic de la Sânmihai Român, sistem construit tot în timpul Imperiului Austro-Ungar. Acest pas ar putea fi realizat printr-o colaborare cu vecinii sârbi, pentru obținerea finanțării necesare în cadrul Programului IPA România - Serbia transfrontalier, proiectul calificându-se în etapa a doua de evaluare.

POTENȚIALUL ECONOMIC AL CANALULUI BEGA

Deși poate părea o poveste îndepărtată, Timișul, prin Timișoara, ca parte integrantă a județului, a demonstrat că este primul județ din țară în care circulă vapoare de mici dimensiuni, pentru călători. Acest lucru este impulsul care ne spune că „se poate” și că trebuie să privim cu îndrăzneală spre viitorul nu prea îndepărtat. Să nu uităm că, în urmă cu zece ani, Bucureștiul râdea de bănățeni că aceștia vor vapoare pe Bega și faleză amenajate până la frontiera cu Serbia.

Putem dezvolta, în timp, un port internațional industrial și comercial, în Timișoara, cu implicarea administrațiilor locale și județeană, după repararea nodului de la Sânmihai, iar un port înseamnă prosperitate.

„Reluarea navigației pe Bega ar crea o alternativă economică pentru transportul de mărfuri și pasageri, în special pentru cel al produselor de dimensiuni mari și perisabilitate mică. Prin realizarea conexiunii cu Dunărea, este posibil accesul direct la coridorul de transport VII - Dunăre-Mein-Rin care traversează Europa Centrală și de Vest și asigură legătura dintre Marea Neagră și Marea Nordului. Între 1888-1950, o mare parte a transporturilor de la și spre Timișoara se desfășura prin portul dunărean Baziaș, cu care era legată Timișoara prin calea feroviară Timișoara-Vîrșeț-Iasnovo-Baziaș”, afirmă specialistul naval Alexandru Bărboi, șeful Oficiului de Căpitanie Timișoara.

Bega este primul canal navigabil de pe teritoriul actual al României, construit între anii 1728-1760. Amenajarea lui definitivă s-a făcut mai târziu, pentru exploatarea bogățiilor Banatului, dar și pentru reducerea pericolului de inundații. În noiembrie 1732, pe canal a circulat primul vapor, până la Pancevo. Din cauza dificultăților de navigare, în special a numeroaselor praguri de nisip, traseul a fost abandonat. În anul 1857, Canalul Bega a fost utilizat pentru transportul unui lot de patru locomotive aduse la Timișoara din Austria, cu care au fost înzestrate primele garnituri de tren care au circulat pe relația Timișoara - Stamura Moravița - Iasnovo - Baziaș. Canalul Bega are o lungime de 44 km pe teritoriul României și 72 km pe cel al Serbiei, este cale navigabilă eficientă și ieftină până la Dunăre și Rin, având o legătură directă pentru transportul mărfurilor și al pasagerilor până la Rotterdam.

Pe Canalul Bega, de la Timișoara până la confluența cu Tisa sunt construite șase noduri hidrotehnice, din care pe teritoriul României sunt două (la Sânmihai Român și Sânmihai Maghiar), iar pe teritoriul Serbiei, patru. Primele curse de pasageri pe Canalul Bega au avut loc în anul 1869, când

se transportau anual, cu vapoarele, peste 50.000 de oameni, ajungând la peste 500.000 de oameni în 1944. La începutul secolului XX, peste 500 de ambarcațiuni comerciale tranzitau Canalul Bega. Portul Timișoara făcea legătura între Bega și Tisa, și Regensburg, iar apoi, prin transbordare pe Rin, până la Marea Nordului, facilitând transportul produselor agricole din Banat până la Viena, dar și pe coasta Adriaticii. Transportul de mărfuri a fost întrerupt în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial și reluat în 1948, pentru ca în 1958 să fie închis definitiv, iar cursele de pasageri au fost sistate în 1967.

„Eu văd un port industrial construit în afara Timișoarei, deoarece un astfel de obiectiv presupune construirea unor

bazine mai mari, în care să poată andoca navele de transport marfă. Pentru aceasta este necesară infrastructura: macarale, curent, toate dotările aferente. Portul ar urma să angajeze oameni - circa 100-200, în funcție de activitatea care va avea loc aici. În primul rând, trebuie terminate ecluzele de la Sânmihai și Uivar, deoarece, fără ele nu putem face nimic, pentru că nu au cum să intre navele”, spune Alexandru Bărboi.

CANALUL BEGA, LEAGĂN SPIRITUAL ȘI CULTURAL AL BANATULUI ISTORIC

La fel cum Dunărea este un leagăn al Europei, Bega poate fi considerată leagănul spiritual și cultural al Banatului istoric, un canal cultural care nu desparte, ci unește comunitățile, iar acest aspect este exploatat și de Asociația Timișoara Capitală Culturală Europeană 2021. Astfel, Canalul Bega va deveni elementul central al conceptului pe baza căruia va fi promovată candidatura Timișoarei la titlul de Capitală Culturală Europeană (CCE) 2021, care va transmite mesajul legăturii dintre oameni, aspirații, valori și idei. Totul, sub mottoul „Shine your light - Light up your city!”.

„Bega ne leagă de vecinii noștri din țară și din afară (...). Conceptul nostru, de «Channel of Cultures», reflectă tocmai geografia, valorile și spiritul Timișoarei și îmbină diversitatea culturală și ideea de cooperare internațională, ceea ce va contribui la promovarea unei imagini românești reprezen-

tative în context european. Canalul Bega - al cărui rol coagulant, dar și de comunicare transnațională și trans-danubiană îl avem în vedere - devine punctul de referință al conceptului. Simbolistica lui face posibilă redefinirea vechiului și noului înțeles al Timișoarei și va ajuta la reinventarea identității orașului, la integrarea lui în circuitul de valori al Europei”, spunea Simona Neumann, director al Asociației Timișoara Capitală Culturală Europeană (TCCE).

Din acest „Canal al Culturilor” pot deriva o serie de direcții de dezvoltare a programului, cum ar fi canale ale artelor, tineretului, de business, ale literaturii, sportului, iar această combinație dintre cultura de limbă română a majorității locuitorilor de astăzi și pluralitatea moștenirilor istorice valorificate pentru viitor reprezintă modelul unic sub egida căruia Timișoara candidează la titlul de Capitală Culturală Europeană 2021.

UZDIN-SĂCĂLAZ: „Oameni de seamă ai Banatului”

În 22 aprilie la Uzdin și 7 mai 2016 la Săcălaz s-au desfășurat lucrările Simpozionului internațional „Oameni de seamă ai Banatului”, acțiune ce caută să readucă în memoria noastră chipuri de oameni ce au lucrat cu mintea și inima pentru prestigiul

la Sfânta Liturghie, fiind sărbătorit hramul bisericii, participarea la vernisajul unei expoziții de artă naivă, iar după masă s-a mers la Toracul Mare unde s-a dezvelit o placă comemorativă a regretatului om de cultură și ziarist, Pavel Filip.

riografia românilor. Nicolae Toma a anunțat proiectul unei antologii de poezie românească, Lugoj – Uzdin, motivația fiind că legătura dintre cele două localități o face râul Timiș. Antologia va cuprinde poezii semnate de poeți din Uzdin și Lugoj.

rar-Artistice „Tibiscus” din Uzdin), Liviu Vasii (consilier local) și Gheorghe Blejușcă (președintele Asociației „Armonia”).

În cursul desfășurării simpozionului s-au prezentat 15 lucrări consacrate în principal spiritualității și culturii bănățene. Au fost prezentate lucrări de sinteză și medalioane a unor ierarhi, preoți, poeți, istorici, culegători de folclor, pictori, muzicieni, pietrari, primari, învățători, animatori culturali.

În data de 7 mai s-a consumat sesiunea de comunicări în Banatul românesc a simpozionului internațional „Oameni de seamă ai Banatului”. Săcălazul, prin asociația culturală „Armonia”, a fost gazda ospitalieră a acestui important eveniment cultural.

Acest simpozion este deosebit de important pentru cultura

bănățeană fiindcă face muncă de restituire și aducere aminte a unor oameni peste care s-a așternut vinovat colbul uitării. Lucrările simpozionului resuscitează oameni și idei ce au străbătut demn și luminos cursul istoriei acestei provincii adânc zbuciumate și mereu supusă presiunilor expansioniste ale statelor adiacente spațiului românesc.

Ioan TRAI

cultural al Banatului. Manifestare de lungă tradiție, deja ajunsă la cea de-a XX-a ediție, a fost inițiată de Societatea Literar-Artistică „Tibiscus” din Uzdin.

La Uzdin în prima sesiune de comunicări s-au prezentat mai multe lucrări consacrate aducerii în memoria prezentă a unor personalități ale Banatului. De asemenea s-au mai desfășurat și alte acțiuni, participarea

Este vorba de Premiile „Dr. Gligor Popi”, care pe anul 2016 au fost acordate lui Mircea Măran, din Petrovăsâla (Serbia) și jurnalistului lugojean Nicolae Toma.

Cartea lui Nicolae Toma, „Lugoj 20 decembrie 1989 – revoluție, adevăr, dezinformare, impostură”, apărută la Editura Eubeea, Timișoara, în 2015, a fost apreciată și premiată pentru contribuția adusă la isto-

La căminul cultural din localitate, începând cu ora 10, au început lucrările simpozionului, prezidiul fiind format din: Vasile Barbu (președintele Societății Lite-

„Mișcări de populații în Banat”

În data de 21 mai 2016 s-a desfășurat la Giroc un simpozion internațional având ca tematică „Mișcări de populații în Banat”.

Simpozionul a fost inițiat de Asociația „Ars Lumen” Giroc, Consiliul Local Giroc, Primăria Giroc, Asociația „Moise Bota” Giroc și Liceul „David Voniga” din Giroc. Au participat personalități culturale din Banatul istoric printre care îi amintim pe dr. Ioan Hațegan, prof. univ. dr. Ioan Viorel Boldureanu, dr. Vasile Dudaș, pe dr. Teodor Groza Delacodru (Serbia), dna Aristida Gogolan, drd. Adela Marincu Popa, dnii prof. Ion Murariu și Octavian Gruia.

După un cuvânt mobilizator din partea dlui primar Ionel Toma, lucrările simpozionului au continuat dezbătând probleme legate de tematica propusă și anume colonizări, emigrări, deportări, exodul populației de la sate spre oraș și exodul germanilor spre țara mamă.

T.C.

Săptămâna Altfel la Muzeul Satului Bănățean

În perioada 18 - 22 aprilie 2016, la Muzeul Satului Bănățean s-a desfășurat Săptămâna Altfel, prin care instituția gazdă a venit în întâmpinarea preșcolărilor și a elevilor, cu o ofertă generoasă, propusă sau cerută de vizitatori.

Pe lângă expoziții, ghidaje, lecții libere în Muzeu, anul acesta am continuat cu Atelierele de creație, gândite bineînțeles pe categorii de vârstă. Pentru preșcolari am pregătit Atelierele cu jucării de hârtie (broscuțe, bărci s.a) desene și pictură pe microceramică (medalioane); pentru clasele I-VIII, Ateliere de creație în domeniul țesătoriei (pe războiul de țesut jucărie), brățări țesute, dar și brățări multicolore, împletite cu pai, podoabe, etc, iar pentru clasele de liceu am deschis Ateliere de confecționat brățări cu noduri, așa numitele „brățări ale prieteniei”, podoabe din mărele, ș.a.

Atelier preșcolari. Jucării din hârtie (broscuțe) și desene cu Casa din Bata. Brățări multicolore

În cadrul acestor Ateliere au fost invitați anul acesta și meșteri populari cunoscuți, care ne-au învățat să deprindem din tainele meșteșugurilor populare, tradiționale. Astfel în data de 18 și 19 aprilie, Viorica Lazăr din Seceani, județul Timiș, ne-a vorbit despre războiul de țesut și despre meșteșugul tradițional practicat în satele noastre românești...

Meșter popular Viorica Lazăr, în mijlocul elevilor

În data de 19 aprilie meșterul popular Andrei Racu, din Basarabia, ne-a vorbit despre „Păpușile bunicii”, cu demonstrații extrem de atractive, confecționând păpuși din cărpe. Povestea păpușilor tradiționale, alături de meșteșugul confecționării lor, au avut un succes nemaipomenit.

Miercuri, 20 aprilie, am încercat o combinație a tuturor meșteșugurilor propuse, dar Atelierele de podoabe (cercei, mărele și brățări din mărele) au avut, se pare, cel mai mare

succes.

În 21 și 22 aprilie, 2016, doamna Adriana Bejan, din Timișoara, alături de eleve și doamne profesoare de la diverse licee din Timișoara, ne-a învățat meșteșugul confecționării brățărilor cu noduri, „brățările prieteniei”, care a avut mare trecere în rândul tinerelor.

Deschis pentru colaborare, dar și pentru reconstituire, Muzeul Satului Bănățean se pregătește acum pentru o nouă sărbătoare, Ziua copilului, din 1 iunie, 2016, cu o Expoziție de filamenie organizată de doamna Dorotea Momir, după care, invitatul special Andrei Racu împreună cu soția ne va face o nouă demonstrație legată de „Păpușile bunicii”, sperăm, în fața unui public numeros.

Vă așteptăm cu drag!

Dr. etnolog Maria MĂNDROANE,
Muzeul Satului Bănățean, Timișoara

mai 2016

Muzeul de Istorie a devenit Muzeul Național Banatul

O veste foarte bună a venit în luna mai pentru Muzeul de Istorie al Banatului, aflat în subordinea Consiliului Județean Timiș, care a fost ridicat la rang de muzeu de interes național de către Ministerul Culturii și care se va numi Muzeul Național al Banatului. Acest lucru înseamnă foarte mult. După ani buni de demersuri făcute în acest sens, de autoritățile județene la București, în sfârșit, li s-a recunoscut atât valoarea de excelenți profesioniști ai celor care din cenușă refac documente și vestigii descoperite de arheologi, dar este apreciată și valoarea patrimonială, materială a muzeului. Pentru ca un muzeu să devină de interes național, trebuie să aibă minimum 40.000 de piese, în timp ce Muzeul Național al Banatului are aproape 500.000 de poziii. Ridicarea în rang a Muzeului Național al Banatului va aduce multe avantaje atât pentru instituție, cât și pentru comunitatea timișoreană, putând fi atrase inclusiv fonduri europene, ceea ce ar putea atrage după sine o altă performanță, respectiv un sediu distinct cu rol de „muzeu în muzeu”, în care să fie expuse piesele Laboratorului Zonal de Restaurare, care acum este total necorespunzător pentru miile de exemplare pe care le deține.

„În primul rând, este o recunoaștere a valorii patrimoniale a Muzeului Banatului și a specialiștilor care lucrează în acest domeniu, de la muzeograf până la cercetător, conservator, restaurator, investigator. Avantajul practic este că printr-un muzeu național se pot atrage fonduri naționale și chiar europene. Muzeul Banatului își câștigă astfel locul în elita muzeelor din România. Vorbim de elita muzeelor, pentru că toate cele trei muzee din Timișoara, adică, cel de Istorie al Banatului, al Satului Bănățean și cel de Artă, sunt membre ale Consiliului Internațional al Muzeelor (ICOM), cu sediul la Paris”, spune **dr. Dan Octavian Paul**, coordonatorul Laboratorului Zonal de Restaurare din cadrul Muzeului Național al Banatului, cel care a ajutat la revitalizarea Muzeului Brukenthal din Sibiu.

*****

MUZELE C.J. TIMIȘ DIN TIMIȘOARA, ÎN CIRCUITUL TURISTIC INTERNAȚIONAL

Cele trei muzee din subordinea CJT pot intra într-un circuit turistic a ceea ce înseamnă „city break”, turism urban, scurt, pe **MUZEUL NAȚIONAL AL BANATULUI**

Casa Muzeului Național al Banatului este Castelul Huniade, care, cel mai probabil, va fi terminat de renovat și va fi deschis de Ziua Marii Uniri, pe 1 Decembrie 1918. Lăcașul de cultură

de apă, și în care, potrivit legendei, Selim Pașa ar fi ascuns comori inestimabile, în momentul în care turcii au fost nevoiți să se refugieze din fața trupelor lui Eugeniu de Savoya, în 13 septembrie 1716.

MUZEUL DE ARTĂ

Până a face primul pas în galeriile de artă, vizitatorul nu poate trece cu vederea splendoarea arhitectonică exterioară a Palatului Baroc, o clădire monumentală triseculară, construită între anii 1752 - 1754, fostă reședință a guvernatorului civil și militar al Banatului, Claudius Florimund Mercy. După anul 1799, impunătoarea clădire devine Casa Comitatului și prefectură. Între 1849 și 1860, Palatul Baroc servește ca sediu al Voivodinei Sârbești și a Banatului Timișan, pentru ca, din 1860, să redevină Prefectura

Timișului. În perioada postbelică, între 1955 - 1980, clădirea a fost folosită de Institutul Agronomic, iar după 1980 spațiul a fost destinat Secției de Artă.

După ce faci primii pași în muzeul propriu-zis, găsești o colecție unică de lucrări și obiecte personale ale pictorului Corneliu Baba, compusă din 90 de piese. Alte trei secțiuni includ colecțiile de artă contemporană, decorativă și europeană. În patrimoniul lăcașului de cultură se mai găsesc colecții de pictură românească, bănățeană și pictură religioasă, iar parterul este dedicat expozițiilor temporare.

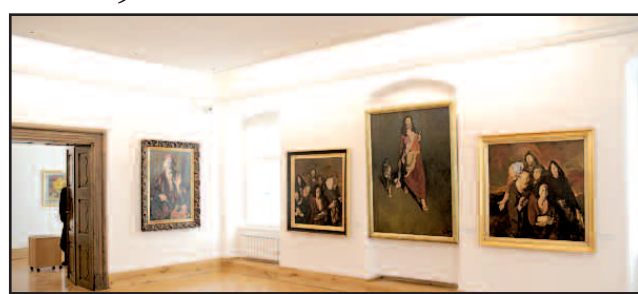
Colecția de artă europeană este cea mai extinsă ca suprafață expozițională, cuprinzând picturi reprezentative pentru cele mai importante școli de pictură europene, pe o perioadă care începe din secolul al XVI-lea până în secolul XX. Sunt reprezentate școlile de artă italiană, flamandă, olandeză, germană, austriacă și maghiară. Exponatele prezente în Secția decorativă sunt doar o

tre cele mai diverse. Au participat bibliotecari, elevi, studenți din întregul județ, reprezentanți ai altor instituții de cultură, ai I.S.U., Jandarmeriei, Retim, membri ai Asociației Seniorilor, reprezentanți ai Primăriei Timișoara, dar și rugbyști de la echipa de sub 20 de ani ai echipei Timișoara Saracens.

CONCENTRICA s-a desfășurat în spiritul consacrat al manifestărilor Bibliotecii Județene Timiș „Sorin Titel”, încercând să reunească protagoniști din cele mai diferite zone sociale, fapt care redefiniște statutul și impactul evenimentului cultural.

Sute de timișoreni au fost prezenți în Piața Libertății și au citit din volumul de versuri „O casetă cu șerpi”, de Petre Stoica, unul dintre cei mai importanți poeți și traducători postbelici. Fiecare cerc ce face parte din imaginea nouă a Pieței Libertății a fost reprezentat de câte un grup de timișoreni care a

din Piața Huniade va deveni una dintre principalele atracții turistice atât pentru istoria așezământului, cât și pentru colecțiile deținute de secțiile componente. În curtea acestui muzeu, au descoperit cu șapte-opt ani în urmă o fântână medievală, în curtea interioară a lăcașului de cultură, care, în mod surprinzător, încă mai are izvoare

selecție din cele peste 1.500 de piese prezente în colecția muzeului. Printre obiecte se găsesc piese de mobilier, faianțe și porțelanuri, câni de bere (produse în ateliere europene și locale), ceasuri. Sunt reprezentate variantele stilistice baroc, rococo, clasic, empire sau biedermeier.

MUZEUL SATULUI BĂNĂȚEAN

Muzeul Satului Bănățean din Timișoara rămâne o atracție turistică în orice sezon, îmbogățindu-și permanent oferta turistică, cu câte-o nouă gospodărie țărănească tradițională.

Muzeul Satului Bănățean din Timișoara dorește să creeze imaginea unui sat tradițional, eterogen, cu case țărănești cu prispă deschisă, prelungită pe toată lungimea construcției sau parțială, cu acoperișul sprijinit pe stâlpi de lemn, decorați prin cioplire și crestare, cu ornamente geometrice tradiționale, ori cu acoperișul din paie sau șindrila, case de țărani și de meșteri olari, o biserică, o primărie, un atelier de rotărie, instalații tehnice țărănești, mori, vâiugi, oloinițe, câteva podețe și o mulțime de obiecte reprezentative pentru simplitatea în care trăiau odinioară oamenii din această parte de țară.

Foarte apreciate de turiști sunt casele tradiționale din ținuturile Banatului și ale Crișanei din veacurile trecute, reprezentative fiind Casa din Bata (județul Arad, sec. al XVIII-lea), gospodăria din Căpâlnaș (județul Arad, sec. al XIX-lea), cele două gospodării

din Chizătău (veacurile XIX-XX), gospodăria de olar din Jupânești (Timiș, sec al XIX-lea) sau biserica de lemn din Topla (Caraș-Severin, sec. al XIX-lea), dar și casele tradiționale țărănești de pe Aleea minorităților (slovacă, ucraineană, maghiară, germană, sârbească, bulgărească sau a romilor).

Un recent proiect al Agenției de Dezvoltare Timiș (ADETIM) va transforma Muzeul Satului Bănățean într-un spațiu „viu”, fiind ridicate patru case tradiționale dotate corespunzător, fiecare cu un anumit specific meșteșugăresc: olărit, fierărie, țesătorie și agricultură. Cele patru gospodării se doresc a fi locuite de familii care să primească turiști în vizită și să le devină gazde și ghizi.

CONCENTRICA

O manifestare experiment-CONCENTRICA a cărei premieră a fost în 19 mai, joi, ora 12⁰⁰ în Piața Libertății din Timișoara. Un prilej cu care Biblioteca Județeană Timiș „Sorin Titel” a propus cel mai mare și inedit eveniment de lectură din istoria Timișoarei.

Cititori din cele mai diferite categorii socio-profesionale s-au reunit în Piața Libertății din Timișoara. Titlul manifestării pornește de la noul aspect al celei mai vechi piețe din Timișoara. Grupurile de cititori au acoperit „secțiuni” ale cercurilor de cărămidă roșie care circumscriu piața. În acest format, un text literar a fost citit integral, fragmentele sale fiind repartizate câte unui reprezentant din aproape fiecare grup, astfel încât lectura să fie efectuată de voci și figuri din-

citit un anumit fragment din „O casetă cu șerpi”, așa că practic cartea a fost dată din mână în mână și citită în Piață.

„Concentrica” a fost un bun prilej pentru tânărul și entuziastul manager general al Bibliotecii Județene Timiș, Tudor Crețu, să descrie evenimentul literar ca pe o bună modalitate de a adapta structura de organizare a spațiilor urbane în care astfel de spectacole de lectură vor pot fi organizate: „Ediția a doua nu se va mai desfășura aici și va purta un nume dat de spațiul respectiv. Promovăm lectura publică, încercăm să consolidăm tradiția lecturii publice în Timișoara și în România, ca fenomen de incluziune socială (...) Toată lumea citește și e și un mod de a spune că strângem cercul ce e, de fapt, în jurul cărții...”

B. J. Timiș „Sorin Titel”, câștigătoare, în 2012 și 2013, a trofeului de Cea mai bună bibliotecă din România la Gala Industriei de Carte Bun de tipar, a lansat în ultimii ani concepte și proiecte originale, chiar la nivel național: Pătura care citește, Picnic urban de lectură; Lecturi aprinse, Lecturi publice în surse inedite de lumină; Fototeca B.J.T., scriitori în ipostaze „profesionale” unice; „LitVest, vestival național de literatură”.

M.B.

Laureații Festivalului-concurs „Lada cu zestre” Ediția a X-a

Comoara folclorului bănățean

În urmă cu mai bine de un an, semnalam faptul că Agenda cultural-sportivă a județului Timiș era un document stufos, care cuprindea, de-a valma, acțiuni precum „Ziua vârstnicilor”, „Târgul meșterilor populari”, serate muzicale prin orașele bănățene, simpozioane pe tema prevenirii criminalității în zona rurală, dar și multe altele asemenea.

Comisia de Cultură, Învățământ și Sport din cadrul Consiliului Județean Timiș a acționat în acest sens gradat. Dacă în anul 2013 aveam aproape 5.000 de activități în acest domeniu, în anul 2015 acțiunile au fost înjumătățite în mod obiectiv și necesar și s-a ajuns pe undeva pe la 2.800 de acțiuni. Era loc în continuare de a reduce din ele, pentru că erau activități care se refereau repetativ la momente cum ar fi, dau un exemplu, cele din luna martie: și 1

După trei zile de spectacole, de readucere în fața publicului a tradițiilor, obiceiurilor, dansurilor, cântecelor, costumelor și a graiului bănățean, ediția din anul 2016 a Festivalului-concurs „Lada cu zestre” și-a desemnat câștigătorii.

Secțiunea „Coregrafie”

Subsecțiunea „Ansamluri de cântece și dansuri”: **Premiul I: Ansamblul „Cununa Timișului” - Ghiroda și Ansamblul „Ghiocelul” - Giroc;** Premiul II: Ansamblul „Sânzâiene bănățene” - Giarmata; Premiul III: Ansamblul „Izvoarașul” - Buziaș și Ansamblul „Flori din câmpie” - Giarmata Vii, comuna Ghiroda; Ansamblul „Datina” - Ghiroda; Mențiuni: Ansamblul „Hora Belințului” - Belinț și Ansamblul „Hora Pișchiei” - Pișchia.

Subsecțiunea „Ansamluri pe generații”: **Premiul I: Ansamblul „Cununa Timișului” - Ghiroda;** Premiul II: Ansamblul „Ghiocelul” - Giroc; Premiul III: Ansamblul „Boldureanca” - Boldur.

Subsecțiunea „Ansamluri de obiceiuri”: **Premiul I: Ansamblul „Datina”, din Ghiroda, cu „Cămașa de izbândă” și Ansamblul „Ghiocelul” din Giroc, cu „Nunta”;** Premiul II: dansatorii din Chișoda, comuna Giroc, cu „Mătcălăul”; Mențiuni: „Sânzâie-

nele” din Urseni, comuna Moșnița Nouă și „Obicei” din Sebeș, artiștii amatori din Albina, comuna Moșnița Nouă.

Subsecțiunea „Dansuri de fete”: **Premiul I: Ansamblul „Brestoviceana” - Brestovăț;** Premiul II: Ansamblul „Flori de iasomie” - Șag.

Subsecțiunea „Dansuri de băieți” (Călușari): **Premiul I: Ansamblul „Flori**

din câmpie” - Giarmata Vii, comuna Ghiroda; Premiul II: Ansamblul „Ghiocelul” — Giroc; Premiul III: Ansamblul „Dudeșteana” - Dudeștii Noi.

Subsecțiunea „Soliști dansatori perechi”: **Premiul I: Ionel și Isabela Șipoș - Giroc;** Premiul II: Daniel Chira și Cristina Bădălău - Ghiroda; Premiul III: Cristian Spoeală și Andrada Olaru - Giarmata și Răul Lazăr și Cosmina Dejeu - Giarmata Vii, comuna Ghiroda; Mențiuni: Cristian Rădoi și Manuela Safta - Dudeștii Noi și Denis Toma și Denisa Șoldan - Belinț; Premiul pentru autenticitate: **Liviu Mircu și Velinca Ciure - Orțișoara;** Premiul tinereții: Dans solistic copii - Giroc-Chișoda.

Subsecțiunea „Grupuri de dansatori”: **Premiul I - Chișoda, comuna Giroc;** Premiul II: Giarmata Vii - comuna Ghiroda; Premiul III: Sânmihaiu Român; Mențiuni: Urseni - comuna Moșnița Nouă și comuna Dudeștii Noi; Premiul pentru păstrarea

Martie, și Ziua Femeii, și Ziua Tinerilor. Anul 2016 a redus numărul acțiunilor înregistrate pe Agenda Cultural-sportivă la sub 500 de acțiuni, mizându-se pe elementul calitativ, nu pe cel cantitativ, după un principiu verificat: decât mult și prost, mai bine mai puțin, dar bun.

Sigur, în toată această perioadă de care vorbesc, de fapt în ultimul deceniu, o constantă a calității și a valorii actului artistic - cultural a constituit-o Festivalul-concurs „Lada cu zestre”. S-au conturat în scurt timp adevărate centre ale dezvoltării folclorice bănățene, dacă ar fi să amintesc în ultimii ani doar ansamblurile din Ghiroda, Giroc, Chișoda, Giarmata Vii, Dudeștii Noi. E un semn că politica noastră a fost una corectă.

Finala Festivalului Lada cu Zestre s-a desfășurat anul acesta pe scena din curtea Centrului de Cultură și Artă și în sala de spectacole a Centrului. S-au prezentat în fața spectatorilor aproape

jocurilor tradiționale: Răchita, comuna Dumbrava, și Pietroasa.

Subsecțiunea „Formații mixte sub 14 ani”: **Premiul I: „Hora micilor bănățeni” - Ghiroda;** „Bănățeanul” - Găvojdia; Premiul II: Giroc-Chișoda, Ghilad, Receaș; Premiul III: Gătaia, Dudeștii Noi; Mențiuni: Giulvăz, Belinț, Chevereșu Mare, Checea.

Subsecțiunea „Formații mixte peste 14 ani”: **Premiul I: Ansamblul „Ghiocelul” - Giroc și Ansamblul „Cununa” - Ghiroda;** Premiul II: Receaș și Sânnicolau Mare; Premiul III: Giarmata și Voiteg; Mențiuni: Traian Vuia și Ghilad; Premiul special pentru păstrarea jocurilor tradiționale din Banat: **Ansamblul „Datina” - Ghiroda.**

Subsecțiunea „Grupuri de dansatori etnici”: **Premiul I: Tormac - dans maghiar;** Premiul II: Dudeștii Noi - dans german; Premiul III: Deta - dans maghiar; Mențiune - Checea - dans croat.

Subsecțiunea „Grupuri de dansatori etnici copii”: **Premiul I: Sânnicolau Mare - dans maghiar;** premiul II: Deta - dans german; Premiul III: Deta - dans sârbesc; Mențiuni: Biled - dans german, Dudeștii Vechi - dans bulgăresc, Variaș - dans german.

1500 de artiști amatori din comunele și orașele județului nostru pentru ca juriul să desemneze dintre ei câștigătorii, tineri valoroși care vor îmbogăți în viitor comoara folclorului bănățean

Florian ZANFIR
Vicepreședinte
C. J. Timiș

Ortodoxe Române Dudeștii Noi; Premiul II: Corul Parohiei Ortodoxe Române Comloșu Mare.

Subsecțiunea „Grupuri corale de adulți”: **Premiul I: „Dudeștenii” - Dudeștii Noi;** Premiul II: „Izvoarașul” - Buziaș; Premiul III: Corala „Comloșana” - Comloșu Mare.

Subsecțiunea „Grupuri corale de copii”: **Premiul I: Grupul coral din Periam.**

Subsecțiunea „Rapsozi populari”: **Premiul I: Viorica Lazăr - Orțișoara;** Premiul II: Florentin Mărgineanțu - Jebel; Premiul III: Doru Gilezan - Săcălăz; Mențiuni: Gheorghe Ciupav - Orțișoara și Iulia Bimbiră - Checea.

Subsecțiunea „Soliști vocali ai etniilor”: **Premiul I: Doriana Talpeș (etnia bulgară) - Giroc;** Premiul II: Deiana Miroslav (etnia sârbă) - Checea și Jiva Crastin (etnia sârbă) - Săcălăz; Premiul III: Bianca Opariuc (etnia sârbă) - Giroc.

Subsecțiunea „Soliști vocali, vârsta 8-12 ani”: **Premiul I: Laura Cioară - Periam;** Premiul II: Adorian Drăgoi - Lugoș; Premiul III: Roxana Goia - Sânpetru Mare; Mențiuni I: Anda Sabadoș - Liebling și Minodora Cadar - Găvojdia; Mențiuni II: Denisa

Secțiunea muzicală

Subsecțiunea „Taraful populare”: **Premiul I: Taraful comunei Giroc;** Premiul II: „Hora Belințului” - Belinț.

Subsecțiunea „Orchestre folclorice”: **Premiul I: Ansamblul „Cununa Timișului” - Ghiroda.**

Subsecțiunea „Grupuri instrumentale”: **Premiul I: comuna Dudeștii Noi;** Premiul II: orașul Buziaș; Premiul III: comuna Pișchia; Mențiune: comuna Ghilad.

Subsecțiunea „Fanfare”: **Premiul I: Fanfara Bisericii Baptiste din Bucovăț, comuna Dumbrava;** Premiul II: Fanfara de tineret - comuna Giroc.

Subsecțiunea „Coruri mixte”: **Premiul I: Corul „Floris” - orașul Jimbolia;** Premiul II: Corul Bisericii Ortodoxe Române Ghiroda; Premiul III: Corul „Sfântul Dimitrie” al Bisericii Ortodoxe Române Dudeștii Noi și Corul din Deta.

Subsecțiunea „Cor bărbătesc”: **Premiul I: Corul „Sfântul Dimitrie” al Bisericii**

Gavriliuț - Fârdea și Denisa Scrofan - Gătaia; Premiul special al tinereții: Sorina Petric - Giroc.

Subsecțiunea „Soliști vocali, vârsta 13-18 ani”: **Premiul II: Simona Bădulescu - Periam;** Premiul II: Sebastian Râmneanțu - Buziaș; Premiul III: Gabriela Popovici - Chevereșu Mare și Dorinei Gavriliuț - Fârdea; Mențiune: Marius Călin Bălu - Ghiroda.

Subsecțiunea „Soliști vocali, vârsta peste 18 ani”: **Premiul I: Florin Pistrilă - Giroc;** Premiul II: Iasmina Iova — Giroc; Premiul III: Cristian Spoeală - Giarmata; Mențiuni: Simona Hrihor - Săcălăz și Larisa Lungu - Boldur.

Subsecțiunea „Soliști instrumentiști, vârsta 8-12 ani”: **Premiul I: Edward Engelman - Dudeștii Noi;** Premiul II: Darius Briciu - Ghiroda; Premiul III: Deian Lele - Liebling; Premiul special pentru interpretare: Cristiano Mărunțelu - Moșnița Nouă.

Subsecțiunea „Soliști instrumentiști, vârsta 13-18 ani”: **Premiul I: Mădălina Purișel - Sânnicolau Mare;** Premiul II:

Raul Urs - Giarmata Vii, comuna Ghiroda; Premiul III - Ionuț Lazăr - Moșnița Nouă; Mențiune: Alexandru Brotnei — Darova.

Subsecțiunea „Soliști instrumentiști, vârstă peste 18 ani”: **Premiul I: Marius Filipescu - Ghiroda;** Premiul II: Raul Cuciureanu - Ghi-

roda; Premiul III: Cristian Petrovici - Giroc.

Secțiunea „Recitatori dialectali, teatru popular, creatori”

Subsecțiunea „Teatru popular”: **Premiul I: comuna Giulvăz;** Premiul II: localitatea Beregsău Mare, comuna Săcălaz; Premiul III: comuna Boldur; Mențiuni: comuna Criciova și orașul Buziaș.

Subsecțiunea „Recitatori dialectali, vârstă 8-14 ani”: **Premiul I: Radu Badea - Săcălaz;** Premiul II: Cosmin Bec - Giulvăz; Premiul III: Daria Botizan - Boldur; Mențiune I: Florentina Dariana Dumitrescu - Găvojdia; Mențiune II: Adrian Alupei - Belinț; Mențiune III: Manuel Popescu - Boldur; Premiul special pentru cel mai frumos costum: Alexandra Cârdei - Chevereșu Mare; Premiul special al juriului: Raluca Faur - localitatea Răchita, comuna Dumbrava; Premiul pentru cea mai bună interpretare în grai: Alexandra Bechira - Checea; Premiul pentru autenticitate: Teodora Covaci - Traian Vuia.

Subsecțiunea „Recitatori dialectali, vârstă 14-18 ani”: **Premiul I: Alexandru Mihălăchioaia - Checea;** Premiul II: Bianca Grad - Liebling; Premiul III: Alin Roșu - Giroc.

„Recitatori dialectali, vârstă peste 18 ani”: **Premiul I: Violeta Simionescu - Checea.**

Subsecțiunea „Creatori în grai”: **Premiul**

I: Petru Chira - localitatea Chișoda, comuna Giroc; Premiul II: Radu Tolcea - Comloșu Mare; Premiul III: Gheorghe Calbău - Orțișoara.

Secțiunea „Expoziții, colecții”

Subsecțiunea „Colecții de costume populare și alte elemente de etnografie”: **Premiul I:**

Mioara Stancu - Șag; Premiul II: Rusalina Hoarcă și Camelia Păian - Giarmata; Premiul III: Mihai Șipoș - Giroc; Mențiune: Marcel Cîncă - Ghiroda; Premiul special: Magda Varga, Aurica Rusu și Denis Cimpoacă - localitatea Beregsău Mare, comuna Săcălaz.

Subsecțiunea „Artă populară”: **Premiul I: Attila Bajko, pictură religioasă - Giroc;** Premiul II: Ioan Oprea, pictură - Recaș; Premiul III: Parohia ortodoxă Giarmata Vii, comuna Ghiroda - icoane pe sticlă și Fundația „Siguranța pentru copiii din România” - Checea; Mențiune: Ionel Șipoș, icoane pe lemn și sticlă - Giroc.

Subsecțiunea „Meșteșuguri”: **Premiul I: Viorica Lazăr, expoziție etnografică - localitatea Seceani, comuna Orțișoara;** Premiul II: Ludovic Labadi, prelucrare lemn - Checea; Premiul III: Terezia Szabo, țesut -

Dumbrava; Mențiuni: Ana Maria Șandor, sculptură - Comloșu Mare.

Subsecțiunea „Colecții - expoziții diverse”: **Premiul I: Călin Cojocaru, expoziție de carte bisericească - Comloșu Mare;** Premiul II: Veronica Andrușeac, carte de rugăciuni - Recaș; Premiul III: Biserica Ortodoxă Giroc, carte bisericească veche: Constantin-Tufan Stan, expoziție foto, documente ale corului din Chizătău - Belinț și Simion Dănilă, expoziție de documente interbelice - Belinț; Mențiune: Expoziția Clubului „Suflet de copil” - Checea; Premii speciale: Expoziția de fotografie „Comloșu de altădată”, coordonator Sergiu Soica; Maria Anastasia Pelici - caiet colecție colinde vechi, foto veche, ouă încondeiate - Recaș.

Cornel BOGDAN

Eveniment jubiliar al secțiunii de gastronomie

Secțiunea de gastronomie a Festivalului Județean „LADA CU ZESTRE” a luat ființă la inițiativa profesoarei Mihaela Vertes-Olteanu și a Marioarei Pisat, în anul 2007, inițiativă susținută de comisia de cultură a Consiliului Județean Timiș și de Centrul de Cultură și Artă al județului Timiș, prin: Răzvan HRENOSCHI, Ciprian CIPU și Codruța MOLDOVAN.

Prima ediție a secțiunii de gastronomie a avut loc în anul 2008, în localitatea Comloșu Mare cu următorii participanți, pe zone: **Comloșu Mare** cu Șoica și Putinelu, **Dudeștii Noi** cu Toader Viorica, Oanea Ramona, Bela Nela, **Cenadul** cu Fodor Francisc, **Breștea** cu Radulov Petru, **Foieni** cu Andronache Maria, **Șagul** cu Margineanțu Maria, **Rovinița Mare** cu Plustea Floare, **Birda** cu Popa Maria, **Jebelul** cu Venea Ermina, **Girocul** cu Șipos Nicoleta și Terteci Lenuța, **Pișchia** cu Minea Vasile, **Giarmata** cu Văipan Otilia, **Ghiroda** cu Mermeze Silvia, **Jdioara** cu Ploscaru Crenguța și Musțață Nicoleta, **Belinț** cu Iosivoni Marinela, Ciosici Sabina, Coșariu Ileana și **Chizătăul** cu Stănesc Norica.

Juriul a fost impresionat de mulțimea mâncărilor tradiționale, de descoperirea unui fel nou de mâncare: „Plăcinta cu șpritu”. Produsul a impresionat atât ca mod de prezentare, cât și ca rețetă de preparare. **Materie primă:** 11 lapte, 3 căni făină, 8 gălbenușuri, puțină sare, ulei, zahăr pudră, scorțișoară. **Mod de lucru:** Se opărește făina în lapte și se lasă la răcit. Apoi se adaugă gălbenușurile, sarea, se frământă aluatul, se trece printr-un dispozitiv special, iar turtele obținute se prăjesc în ulei.

Premiul special al primei ediții a fost câștigat de echipa din Jdioara. Aceasta a impresionat juriul prin mulțimea produselor tradiționale care au respectat criteriile de jurizare: gust, prezentarea produselor

(estetica), rețeta produsului (numele concurentului), asortarea preparatului cu salate, murături și băuturile specifice, aspectul exterior al produselor și al standului, precum și evenimentele la care sunt servite felurile respective de mâncare, autenticitatea și îmbrăcămintea concurenților. Edițiile următoare ale festivalului au stârnit o mare atracție, secțiunea de gastronomie, a fost un adevărat festin pentru toți participanții la festival, dar mai ales pentru vizitatori. Aici s-au putut vedea trăiri și nostalgii ale vieții petrecute în satul banățean de altădată. Sala în care au fost expuse produsele

de gastronomie (Centrul de Cultură și Artă din Timișoara) s-a transformat într-o poveste de târg. Bănățenii stabiliți în oraș și împrejurimi au început să povestească în grai banățean, să retrăiască anii din copilărie.

Cei care au contribuit la acest eveniment au fost: Goloșie Nelu, Foale Nănuca și Uica Mihai din **Buziaș** cu: sarme de post, pită de casă, păturată cu brânză și curechi și friptură de porc în țest, Rodica Foancă, Lazea Elena, Baboi Codruța, Trușcă Mirela și Kadar Gheorghe cu „olaturi” din **Mosnița Nouă**, Vidac

Păscuța, Costi Anorica, Iacobescu Eugenia din **Șanovița** cu: păturată, fasole bătută, lacșă și colăci, Ciosici Sabina din **Belinț** cu mălai, Balint Iosif, Dineș Robert cu bograci din **Dumbrăvița**, Nicoleta Șipoș și Jichirean Dana din **Giroc** cu pogăci tradiționale și preparate din pește, Mermeze Silvia din **Ghiroda** cu pomana porcului, precum și alți participanți din tot județul Timiș.

Din anul 2014, Festivalul „Lada cu zeste” a fost preluat cu onoare de prof. Liliana Laichici, managerul Centrului de Cultură și Artă Timiș și coordonată cu pricepere de managerul adjunct Jurist Codruța Moldovan. Comisiei de jurizare a secțiunii de gastronomie i s-a alăturat tânărul bucătar șef de la „Cramele Recaș”, Nicolae Tomescu.

Anul 2016 aduce festivalului un deceniu de viață, dându-i conotația unui eveniment jubiliar. Secțiunea de gastronomie capătă și ea valențe sărbătorești prin modul de prezentare a produselor, calitatea celor tradiționale, gust, originalitate, descoperirea de rețete noi tradiționale, cât și prin abundența de produse. Toți participanții la secțiunea de gastronomie au fost foarte mândri de preparatele prezentate juriului.

(continuare în pag. 10)

Plăcintă cu șpritu

Eveniment jubiliar al secțiunii de gastronomie

Zonele în care festivalul și-a deschis porțile au fost: Comloșul Mare, Șag, Nițchidorf și Dumbrava. În aceste localități au fost participanți și din satele din împrejurimi.

Premianții acestei secțiuni au fost:

I. Secțiunea comună:

Mențiune II Checea

Mențiune I Belinț

Premiul III comuna Ghiroda, Beregsăul Mare

Premiul II Comuna Comloșul Mare

Premiul I Comuna Giroc

II. Secțiunea individuală

Premiul special pentru cel mai tradițional produs - Jurj Luminița Traian Vuia - păsulă slăită cu oloi dă ludaie

Siminiuc Tatiana, Jimbolia - tăieței cu mac și nucă

Neamțu Elena, Pișchia - platur tematic „prânzul cosășului”

Căminul cultural, Curtea - „bucatele satului”

Stana Mirescu Aurelia, Belinț - sarmele de post

Mențiune - Maria Itineanț, Checea - gogoși răsucite (minciunele)

Mențiune - Belmustață Lia, Beregsăul Mare - CĂURMA

Mențiune - Mermeze Silvia, Kumlbürger Lilian Gertrude, Ghiroda - pentru cel mai estetic stand gastronomic

Mențiune - Sipoș Nicoleta și Ansamblul „Giroceana” Giroc, pentru cea mai bogată și diversificată masă cu produse tradiționale

Prezentăm câteva aspecte din cadrul acestei ediții:

Maria Itineanț, Checea - Gogoși răsucite (minciunele)
Belmustață Lia, Beregsăul Mare - CĂURMA

Kumlbürger Lilian Gertrude, Ghiroda
Rus Nicolae, 91 de ani,
Comloșu Mare - cornuri cu nucă
Iuliana Vădăstean, Seceani -
popricăș cu carne de porc
Marcovici Aurelia, Nițchidorf -
„bufleupră curechi”
Sipoș Nicoleta
și Ansamblul „Giroceana” - Giroc

Marioara PISAT

Lada cu zestre 2016

CLASAMENT FINAL COMUNE / ORAȘE

PREMIU

LOCUL I	Ghiroda	49 puncte
LOCUL II	Dudeștii Noi	16 puncte
LOCUL III	Sănnicolau Mare	11 puncte
	Checea	11 puncte
	Comloșu Mare	11 puncte
MENȚIUNE 1	Giarmata	10 puncte
	2Periam	9 puncte
	2Săcălaz	9 puncte
	2Buziaș	9 puncte
	3Orțșoara	8 puncte
	3Recaș	8 puncte

Două evenimente cu armâni

Sâmbătă 28. 05. 2016, de la ora 20, la pensiunea Rafa din Dudeștii Noi, aromânii au sărbătorit ziua lor, amănată cu cinci zile, cu un spectacol avanspremieră la Festivalul Etniilor de la Muzeul Satului Bănățean, unde Comunitatea Aromânilor va fi gazda festivalului.

Mulți dintre nepoții celor plecați din Dudești și stabiliți în jurul Constanței în anii șaptezeci, formează **Grupul Vanghilizmo**, un ansamblu care prin programele prezentate dau un exemplu convingător că tineretul poate duce mai departe tradiția și obiceiurile neamului.

Sâmbătă a fost un program interactiv, intervenția publicului fiind permisă în orice moment, integrarea unuia sau altuia completând și dând consistență și unicitate fiecărui moment.

Corlu mari, hora mare de la final, a adunat la un loc toți actorii, interpreți și spectatori s-au unit într-un cerc care poate fi rotit ore în șir.

Spectacolul de gală a fost duminică, la Muzeul Satului Bănățean, unde s-a cântat *acapella* imnul aromânilor **Dimândarea părintescă** (Diata părintescă) și cântecele și dansurile ne-au dus spre strămoșii din Munții Pindului, cu obiceiurile, dorurile și aspirațiile lor, prezentate de adolescenți cu vârste sub douăzeci de ani. „Nu chiar ni pîduri, fidănilicând î-acresc” (Nu pieri o pădure, vîlăstare când îi cresc) spune un vechi provosc aromănesc. Haristo, Vanghilizmo! Mulțumim, Vanghilizmo!

La casa gazdelor, deocamdată o casă de împrumut, s-au servit bucate tradiționale, preparate după rețete de acum două-trei sute de ani, cu respectarea tuturor regulilor de preparare, rețeta de „pită”, celebra plăcintă, fiind furată inclusiv de conaționalul nostru, profesorul Dinu Barbu, un „ciuban” maestru al preparatului tradițional în toate variantele sale, încât ne pare rău că pentru acest eveniment ne-a fericit doar cu două. Credem că o carte ca **Aromâni și megleniți din Banatul Timișan**, a distinsului autor citat mai sus, carte unică în spațiul armănesc, nu a fost scrisă din întâmplare și ne așteptăm și la va urma...

Tot două „pite” a adus și Aurel Șunda, la concurență cu domnul profesor Barbu, dar aici avem dubii cu privire la autor (poate muma - bunica...), dar ne-a bucurat participarea fostului mare fotbalist de la Poli.

Celelalte bucate au fost pregătite de membri ai comunității armâne din Dudeștii Noi, caracterul internațional fiind dat de participarea unui turc și al unui albanez la aceste pregătiri. Cu această ocazie am aflat că din aluatul de „pită” machedonii fac saleari, fursecuri sau sărățele.

Tineri și bătrâni au așteptat cu nerăbdare Festivalul Etniilor de la Muzeul Satului Bănățean, mai ales că pentru anul acesta s-a pregătit un program special sporind interesul publicului. Mulțumirile machedonilor prezenți la festival au mers către primăriile din comunele Mihail Kogălniceanu din județul Constanța și Dudeștii Noi din județul Timiș, către Consiliul Județean Timiș, Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș, și Muzeul Satului Bănățean, instituții care au făcut posibil ca aceste lucruri să se întâmple.

Victor ENACHE

EXPOVENATORIA 2016

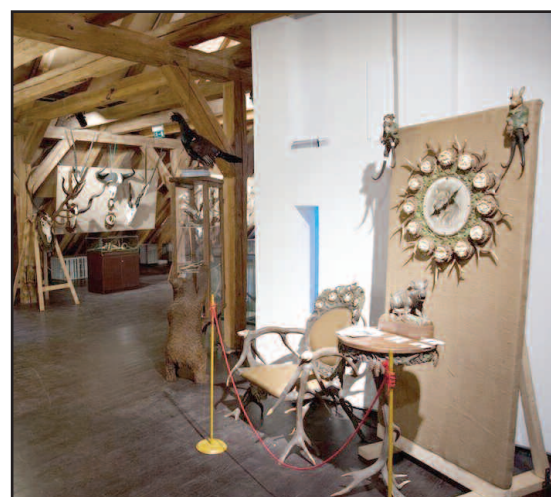
Între 1-31 mai a.c., Clubul de vânătoare Timișoara, AJVPS Timiș, în colaborare cu Muzeul Național al Banatului și Consiliul Județean Timiș, au organizat la Bastionul Therezian Expovenatori - Trofee de vânătoare, la care au participat personalități ale lumii cinegetice locale, ca și reprezentanți ai administrației județene.

La deschiderea expoziției din 5 mai 2016, dl Neculai Șelaru, directorul general al Asociației Generale a Vânătorilor și Pescarilor din România a declarat: „În continuarea tradiției marilor expoziții de trofee de vânătoare, organizate în anii 1978, 1997 și 2003 de către AGVPS din România, la nivel internațional sau cu participare internațională, AJVPS Timiș s-a încumetat să organizeze propriile expoziții de trofee, la început cu caracter local, apoi cu caracter mai larg, prin expunerea trofeelor membrilor vânători ai AJVPS Timiș și, ulterior, și ale altor vânători din România, provenite din diverse județe ale țării, dar și din alte țări și de pe continente îndepărtate.

Meritul AJVPS Timiș este cu atât mai mare, cu cât a reușit să antreneze, în această manifestare cu caracter cultural, istoric și științific, deja devenită tradițională, și anumite instituții ale statului, interesate de frumos și de util în orașul de pe Bega.

EXPOVENATORIA, ajunsă la cea de-a V-a ediție, are deja în urmă o multitudine de trofee oficial omologate, aparținând faunei României, care sunt înscrise în prezentul „Catalog al trofeelor de vânătoare”, editat de AJVPS Timiș, ce se constituie într-o veritabilă istorie, mai mult sau mai puțin recentă, a eficienței gospodăriei cinegetice, în lucrurile din care provin aceste trofee. Aceasta fiindcă trofeele de vânătoare, pe lângă valoarea lor estetică și sentimentală, au, neîndoind, și o importanță științifică și istorică aparte, reflectând, prin evoluția punctajelor, vigozitatea în timp a faunei cinegetice și, totodată, eficiența și evoluția managementului cinegetic, conceput de specialiști și aplicat de vânători.”

Direcșorul AJVPS România consideră că astfel de expoziții de trofee de vânătoare se impun a fi organizate cât mai des și în cât mai multe locații, cu tot efortul implicat, inclusiv din punct de vedere financiar, în acest scop. EXPOVENATORIA constituie, cu certitudine, și un exemplu bun de urmat și, în același timp, o provocare pentru alte asociații similare din țară, dar și pentru AGVPS din România, care

și-a propus deja, pentru anii viitori, sprijinirea organizării unor expoziții locale asemenea, în cât mai multe județe ale țării, și aducerea la zi a „Catalogului național al trofeelor de vânătoare” editat în anul 1997, catalog în care au fost înscrise toate trofeele românești omologate oficial până la acea dată, cu ocazia expozițiilor internaționale și mondiale la care România a participat, în străinătate și la noi în țară (1978).

Participanții la deschiderea EXPOVENATORIA 2016 au apreciat în mod deosebit efortul depus de organizatori, printre care domnul președinte Puiu Oprea de la Clubul de vânătoare Timișoara și domnul director Lera Cornel de la AJVPS Timiș, ajutați de alți câțiva membri-vânători împătimiti ai AJVPS Timiș.

T.C.

Colane și plachete pentru titlurile de Cetățeni de Onoare ai județului Timiș

Aleșii județeni au votat în plenul C.J. Timiș de la finele lunii mai 2016 acordarea titlurilor de Cetățeni de Onoare ai județului Timiș unor înalți prelați: ÎPS Ioan, Mitropolitul Banatului, PS Alexandru Mesian, episcop eparhial greco-catolic de Lugoj și, post-mortem, ÎPS Nicolae. La propunerea președintelui C.J. Timiș, Titu Bojin, ÎPS Ioan Mitropolitul Banatului primește această distincție supremă a județului „pentru contribuția extraordinară în promovarea intereselor și a imaginii județului Timiș, a regiunii istorice Banat și a României în lume, cât și pentru întreaga activitate științifică, culturală și socială, aducând astfel țării noastre renume și prestigiu internațional”. Înmânarea colanului, a diplomei și a plachetei va avea loc în cadrul unei ceremonii organizate de către Consiliul Județean Timiș. Sumele necesare realizării diplomei, a plachetei și a colanului se suportă din bugetul propriu al C.J. Timiș.

În aceeași ședință a C. J. Timiș s-a hotărât acordarea

titlurilor de Cetățeni de Onoare ai județului Timiș și pentru P.S. Alexandru Mesian, episcop eparhial al Eparhiei Greco-Catolice de Lugoj (propunere a consilierului județean Mihai Bojin). „Având în vedere implicarea activă a P.S. Alexandru Mesian, episcop eparhial al Eparhiei Greco-Catolice de Lugoj, începând cu data de 5 mai 1996, dată la care a avut loc întronizarea ca episcop diecezan la Lugoj, la dezvoltarea județului Timiș, prin diferite acțiuni sociale și caritabile, exercitând un rol activ în dezvoltarea comunității catolice și a întregii spiritualități românești, ținând cont că au fost îndeplinite cerințele legale, respectiv, „sunt

îndreptățiți să fie propuse pentru acordarea titlului personalității cu recunoaștere națională sau universală, care și-au adus contribuții la dezvoltarea județului Timiș și care, prin realizările lor deosebite, au făcut cunoscut numele județului în țară și în străinătate” (...), vă rugăm să analizați și să avizați proiectul de hotărâre în acest sens”, arată expunerea de motive a consilierului **Mihai Bojin**.

La propunerea președintelui C.J. Timiș, Titu Bojin, s-a acordat distincția de Cetățean de Onoare al județului Timiș post-mortem și fostului Mitropolit al Banatului, Nicolae Corneanu, pentru întreaga sa contribuție pe care a avut-o în promovarea ecumenismului religios în Banat, în opera de ctitorire a lăcașelor de cult monahale și de mir din Banat, dar și pentru activitatea întregii sale vieți monahale, ca om de cultură și de aleasă noblețe sufletească.

Claudiu MANOLE

MEDALIA ELIBERĂRII ORAȘULUI TIMIȘOARA

În luna mai 2016, Muzeul Național al Banatului a prezentat în cadrul evenimentului "Exponatul lunii", o parte din medalistica cuceririi Banatului Timișoarei la 12 octombrie 1716, când când otomanii capitulează în fața armatei Imperiului Romano-German, condusă de prințul Eugeniu de Savoya.

Instituția deține 11 astfel de medalii, adevărate opere de artă barocă, creații ale unor vestiți gravori: Daniel Warou (Suedia 1674? – Kremnitz, 23.11.1729), Martin Brunner (Nürnberg, 28.02.1659 – Nürnberg, 09.11.1725), Georg Wilhelm Vestner (Schweinfurt, 01.09.1677 – Nürnberg, 24.11.1740), Peter Paul Werner (Nürnberg, 1689 – Nürnberg, 1771), Benedikt Richter (Stockholm, 1670 – Viena, 18.04.1735), Christian Wermuth (Altenburg, 16.12.1661 – Gotha,

sau semnătura autorului, circular legenda CAROLVS VI D.G. – ROM.IMP. SEMP. AVG. (Carol al VI-lea, prin grația lui Dumnezeu, împărat roman, pururi augustus). **Revers.** Transilvania personificată sub forma unei femei, ce privește spre dreapta, în mâna dreaptă o cunună de lauri, iar cu mâna stângă ține la picior un scut oval cu stema Transilvaniei. Pe același antebraț are sprijinit un corn al Abundenței, jos în stânga personajului, sigla V (Vestner). Legenda SECVRITAS TRANSYLVANIAE RESTYTUTA (Siguranța Transilvaniei restabilită), în exergă THEMESVVARIO OCCVP/D. 12.OCT.1716 (Ocuparea Timișoarei în ziua de 12 octombrie 1716). Cupru bronzat cu miez din plumb?, 42,9 mm, 28,4g, nr.inv. 59/1, 43,7 mm, 44,35g, nr.inv. 59/3 (ambele copii) și zinc cu cui din cupru, 43,7mm, 26,4g, nr.inv. 202, toate bine conservate.

În privința cuiului din cupru introdus în masa medaliei din zinc, trebuie spus că această practică a fost des uzitată în sec. XVII-XVIII pentru ca omul de rând să nu confunde pisele respective cu medaliiile din argint, care aveau și un rol monetar. Este o metodă oarecum folosită și în zilele noastre. Din 1965, când SUA renunță la emiterea monedelor de circulație din argint, pe noile monede cu același design și din aliaj alb s-a aplicat pe circa jumătate din grosimea muchiei lor cupru, pentru a se diferenția de monedele identice din argint. Mai multe detalii despre aceste medalii și despre cucerirea Banatului Timișan din 1716, puteți afla luna viitoare, când în spațiul expozițional al Muzeului Banatului din Bastionul Maria Theresia, va fi deschisă o expoziție dedicată împlinirii a 300 de ani de la acele fapte de arme cu implicații majore în istoria acestei părți a Europei.

M.N. B.

03.12.1739), Johann Georg Junker (elev al lui Christian Wermuth între 1708-1716), unul dintre membrii familiei Roettiers (probabil Georges Roettiers).

Medaliile expuse sunt realizate de Georg Wilhelm Vestner. În colecția numismatică a Muzeului Național al Banatului se regăsesc șase piese ale acestui artist, ce se referă la cucerirea Timișoarei din anul 1716. Sunt expuse două copii galvanoplastice (din care una are aversul realizat de Peter Paul Werner) și o medalie originală, toate având același revers.

Avers. Portretul împăratului, sub acesta sigla

ARMURIERUL

Certificat de excelență acordat breslașului armurier Adrian Fota, primit în 2013, un Ad Honorem acordat de Muzeul Etnografic al Transilvaniei, sunt doar două titluri de onoare primite de restauratorul Muzeului Național al Banatului, care, zilele trecute, „s-a extras” oficial dintre colegii muzeografi și restauratori, venind vremea pensionării.

Cine este Adrian Fota? Să vorbească faptele lui! Considerat de presa de specialitate drept „**unul dintre cei mai valoroși și talentați restauratori din sud-vestul Europei**”, a realizat replici fidele ale unor piese originale aflate în posesia M.N.B., așa cum sunt armele folosite de mercenarii spanioli și italieni aflați în Cetatea Timișoarei în urmă cu 500 de ani. A finalizat în anul 2000 o lucrare de excepție, în doar câteva săptămâni: întreaga colecție de arme a vestitului Castel al Corvineștilor din Hunedoara.

Din nou la Muzeul Național al Banatului, unde a restaurat locuința și peștera neolitică, așa cum arătau ele acum 7 milenii. Tot Adrian Fota a restaurat, cu mîgală, armura unui legionar roman descoperită la Sarmisegetuza, unică în felul ei pentru că are apărătoarea păstrată (manica), restaurată de timișorean în proporție de 70 la sută. E o armură care poate fi văzută pe Columna lui Traian de la Roma. O minune a fost și restaurarea sabiei celte, un unicat, și a tecii acesteia, descoperite la Remetea Mare și la a căror restaurare Fota a lucrat sute de ore.

Sigur, cea mai vizibilă lucrare a lui Adi Fota este replica „Pomului Breslelor”.

În urmă cu peste trei decenii, Pomul Breslelor a fost vandalizat de necunoscuți, când i-au fost smulse două brațe. Restauratorul Adrian Fota a realizat o replică fidelă, la care a muncit trei luni. Lemnul, cules în Pădurea Verde, a fost tratat cu plastic și învelit într-o cu tablă oțelită. Toate niturile de pe replica Pomului Breslelor au fost copiate la milimetru. O lucrare de mare profesionist, o replică superbă aflată în stradă, în apropierea Bazarului, spre a fi admirată de trecători, originalul fiind prezervat în depozitele Muzeului Național al Banatului.

Cornel TODOR

Lucrările la infrastructura de asfaltări și canalizări rurale continuă

Drumurile pe care circulau căruțele și carele cu boi vor rămâne doar în amintirea timișenilor, pentru că administrația județeană și-a propus să lichideze și ultimii 17 kilometri de drum de pământ din județ, lucrările de asfaltări continuând, pentru că de calitatea drumurilor depinde și gradul de atractivitate al investitorilor pentru o anumită zonă. În urmă cu vreo zece ani, în județul Timiș nu auzai de administrația județului despre reabilitări de drumuri, altele decât DN6, care nici nu era județean, ci național, ori despre asfaltarea potecii spre Vama Cenad. În ultimii patru ani, sute de kilometri de drumuri județene s-au refăcut, s-au reparat ori modernizat. Cu aceeași cotă de bani pe care o aveau alocată în perioada 2004-2012, în 2015 s-a făcut un număr dublu de kilometri de drumuri. Mai mult decât atât, pentru a ajuta satele și comunele sărace care nu au suficienți bani să repare drumurile rurale, CJT a transformat drumuri comunale în drumuri județene, pentru a le putea reface.

„Putem spune că anul 2015 a fost cel mai bun an din istoria Banatului la construirea de drumuri, am avut acceptul și acordul C J Timiș, am luat creditul și am reușit să cheltuim toți banii, cu folos. Este un lucru extraordinar, pentru că în anii anteriori (2004-2012) s-au alocat pentru drumuri 426 de milioane de lei și s-au făcut 492 km de drumuri, din care 223 km sunt lucrări de tratamente bituminoase, adică se dădea de două ori pe an cu emulsii pe aceleași suprafețe și nu se vedea nimic. În schimb, între 2012-2015 s-au realizat 436 km de drumuri județene cu 438 milioane de lei. Deci avem 123 km doar în 2015”, spune președintele Titu Bojin.

Se poate afirma că, într-adevăr, anul 2015 a fost anul de

aur din istoria Banatului în ceea ce privește lucrările la drumuri, dar și de cele de canalizare și alimentare cu apă potabilă, pentru că s-au realizat aproape 400 de kilometri (mai exact, 393 km) de rețea nouă de alimentări cu apă, o parte dintre cele vechi au fost reabilitate cu altele noi și 379 km de rețea nouă de canalizare, precum și schimbarea în totalitate a celor vechi cu altele noi.

Administrația județeană a avut la dispoziție pentru aceste lucrări, în anul 2015, un total de 133 de milioane de lei pentru drumuri, de la C.J.Timiș 60 de milioane de lei, din creditul CEC 38 de milioane de lei și 32 de milioane

de lei din PNDL și s-au realizat 123 km de drumuri județene. Din punct de vedere al întreținerii drumurilor, în 2015 au fost alocați 61 de milioane de lei, din care 32 de milioane de lei sunt banii de la C.J.Timiș, restul atrași.

„Din punct de vedere al drumurilor, pentru 2016 putem spune că administrația județeană este aproape de ceea ce

reprezintă necesarul de drumuri pentru județ, până la finele lui 2016 ar trebui să nu mai fie niciun kilometru de drum neasfaltat”, spune președintele C.J. Timiș.

Din sutele de kilometri de drumuri de pământ, în județul Timiș au mai rămas doar 17 kilometri de drumuri nepietruite, de pământ, care au fost preluați de județ de la comune, în 2015, care vor fi pietruite, restul drumurilor județene, de circa 1.300 km, fiind asfaltate

***

Lucrările de modernizare a satului bănățean continuă și în ceea ce privește canalizarea, pentru că până în anul 2018 trebuie ca 95% din localitățile județului să aibă canalizare și să fie racordate la sistem de alimentare cu apă potabilă. Dacă, în urmă cu zece ani, județul Timiș avea un grad de canalizare de sub 2%, acum trece de 75%.

„În ceea ce privește canalizarea județului, astăzi am ajuns la 75%, dar până în anul 2018 va trebui să avem 95% din localitățile rurale cu canalizare”, spune liderul administrației timișene. Planul este posibil de îndeplinit, întrucât s-au încheiat alocările de 119 milioane de euro, conform fondurilor europene, către AQUATIM, pe POS Mediu 1, pentru alimentări cu apă, canalizări, stații de epurare și de tratare și va urma etapa a doua, POS Mediu 2, care presupune 149 de milioane de euro, cu un total de 270 de milioane de euro pe ceea ce înseamnă infrastructură apă-canal și stații epurare în județ. „În 2018 va trebui să avem 95% din alimentările cu apă încheiate în tot județul și 90% încheiate din punct de vedere al canalizării”, subliniază Bojin.

Claudiu MANOLE

STRATURI DE ACULTURĂȚIE SUCCESIVE

Fundament al peisajului etnografic al Banatului Istoric ca entitate culturală a Europei Centrale

Ca substituent al ipotezei de lucru aducem aserțiunea că anterior aculturației creștine înfăptuită cu începere din primele secole ale Erei Postcrisice au existat – în spațiul de geografie umană al Vechii Civilizații Europene pe care s-a constituit Banatul Istoric în calitatea lui de entitate culturală cel puțin trei „straturi aculturative” (i.e. susceptibile să suporte, să intre și să concure coroborându-se și ocazional astfel succesiunea, complexitatea genetică și continuitatea nivelurilor precreeștine ale aculturației creștine; mai departe, în virtutea acestei continuități generice se va contura, constitui un ansamblu deschis și perpetuu al succesiunilor, concomitențelor, influențelor și reciprocităților erei creștine concretizându-se prin mari și complexe sinteze culturale – spirituale în Banatul Istoric ca entitate culturală a Europei Centrale, entitate deopotrivă exprimabilă și cantitativ printr-o suprafață de aprox. 28.000 km² și estimativ, într-o primă aproximație, prin Euroregiunea DKMT.

Tot în spațiul substituent al ipotezei de lucru aducem o notiță a unei constatări personale pe care coordonatorul de astăzi al echipei de cercetare pentru elaborarea Atlasului etnografic al entităților administrative – teritoriale actuale existente pe teritoriul Banatului Istoric (Județul Timiș, Voivodina – Serbia, Județul Caraș - Severin) a făcut-o în ultimul deceniu al secolului XX în Voivodina în perioada din preajma și chiar după declanșarea războaielor civile inter-etnice de pe teritoriul fostei Iugoslavii (anii 1991 - 1997).

În asemenea condiții tensionate, prin discuții libere cu locuitori mai vârstnici din Uzdin, Torac, Simiai (Locve) am aflat că aproape în aceleași cuvinte, sintagme și propoziții, interlocutorii ne-au spus că ei se înțeleg bine cu slovacii lor, cu ungurii lor, cu rușii lor, cu țiganii lor, cu românii lor, cu sârbii lor, le-am indicat fără echivoc cine și care sunt ceilalți, ca exemple: ungurii de la Budapesta, românii de la București și sârbii de la...Belgrad. Ciudată, dar foarte

limpede exprimare metonimică pentru celălalt, expresie fără echivoc nu doar a alterității, ci și a extraneității.

Fapte empirice. În palierul sintagmatic cel al actualității, al „vremii noastre” socotim oportună o deplasare de accent în sensul că prioritară trebuie să devină nu raportarea mărcilor alterității/ extraneității la mărcile identitare proprii, ceea ce ar duce la blocaje etnocentrice, ci raportarea – paradoxală ! – a mărcilor identitare proprii la ele însele (paradoxul constă chiar în prezumția că astfel am eșua fatalmente în etnocentrism).

Poate ar fi așa dacă mutația accentului nu ar fi însoțită de un artificiu metodologic: schimbarea perspectivei: de la sincronie și sintagmatic la diacronie și paradigmatic. Astfel, vom raporta paradigmatic mărcile identității etnice proprii la semnificațiile lor anterioare, ceea ce ar duce la translații progresive în timpul revolut a acestor semnificații până la atingerea semnificației centrale a fiecărui fapt empiric presupus cel puțin ipotetic a fi semnificativ. Ori, semnificativitatea esențială și cea mai cuprinzătoare pentru Banatul Istoric se află în tipul de fapte empirice prezentat și schițat prin evocarea exemplului de mai sus.

În această perspectivă diacronică ce vizează paradigmaticul identitar sub specia faptului cultural, vom putea - logic și teoretic – să decalăm în parcurgerea prin aprofundarea planurilor sintagmatic succesive în urmărirea cutărui sau cutărui fapt de cultură imaginile în șirul succesiunii lui, succesive și mereu mai profunde ale semnificației faptului respectiv pe axa paradigmatică până la imaginea protoconceptului primar, care poartă în sine semnificația originară pe care o putem numi, după un logician contemporan, precum Mario Bunge, semnificația centrală (cf Teoria sintetică a semnificației). Arătăm – în încheierea acestei scurte comunicări a noastre – că forța motrice care asigură mobilitatea imaginilor succesive care poartă „succedanee” ale ipostazelor semnificației originare, centrale este conti-

nuitatea care străbate perechea ei epistemic necesară și anume discontinuitatea; ori, în cazul faptelor culturale, continuitatea este cea care definește trăsătura definitorie a culturilor „de tip folcloric”, a căror denumire consacrată și actualizată este cea de cultură etnografică (denumirea generică) respectiv culturi etnografice pentru a desemna varietatea în timp și spațiu a acesti tip de cultură – tip complementar culturilor constituite, culturi „non - folclorice” – în termenii lui Lucian Blaga, conceptul generic de Cultură majoră.

Ne vom limita să arătăm aici două lucruri: Mai întâi, că această componentă metodologică este una principală în cercetarea orientată în Atlasul etnografic al Județului Timiș ajuns în prezent la volumul IV, Zona etnografică Lugoj – iar în ziua de astăzi foarte precis la Giroc și Chișoda, selectate în acest volum al patrulea și al doilea că cercetarea noastră este guvernată de principiul semnificativității (nu de cel al reprezentativității), întrucât principiul pentru care au optat impune cunoașterea și aprofundarea semnificațiilor nu la alteritate/extraneitate pentru a căuta reprezentativitatea în raport cu acestea, ci prin raportare la semnificația centrală.

Al doilea lucru pe care îl spunem aici în încheiere este acela că Stratul ultim, de maximă adâncime, unde își au originea paradigmele faptelor culturale etnografice – pentru Banatul Istoric – este Vechea Europă sau Vechea Civilizație Europeană care a precedat cu 2-3 milenii primul val al infiltrărilor populației indo – europene patriarhale și pas-torale ca 4200 – 4000 de ani î.Chr. – precum arată Marija Gimbutas în cartea sa Civilizație și Cultură, apărută în Editura Meridiane, 1989 (p. 117).

Prof. Univ. Dr. Ioan Viorel BOLDUREANU
Drd. Adela MARINCU

Spitalul Județean nu a folosit dezinfectanți Hexi Pharma

Spitalul Județean Timișoara și CJT pot sta cu fruntea sus în fața scandalului dezinfectanților Hexi Pharma, pentru că unitatea medicală a folosit alte tipuri de dezinfectanți, concentrați. „Noi nu avem probleme. La Spitalul Județean Timișoara, doar tinctura Hexio provine de la Hexi Pharma și nu sunt probleme”, spune managerul spitalului, dr. Marius Craina.

Tinctura Hexio este un dezinfectant în stare concentrată pe care îl diluează spitalele, mai departe, în concentrația cerută de protocoale. Astfel că nu se poate să se livreze altceva decât ce e pe etichetă.

De la începutul anului, în Timiș s-au înregistrat 360 de infecții nosocomiale raportate de spitale.

EXPLOZIA DE LA TOMNATIC Propunere de ajutorare

Liderul administrației timișene, Titu Bojin, a propus în plenul din luna mai, ajutarea celor care au avut de suferit în explozia de la Tomnatic, după finalizarea anchetei. Ajutorul ar consta fie la reconstrucția casei, fie cu diverse sume de bani pentru a-și reface gospodăria și viața. În demersul său îi stă alături și mitropolitul Banatului, ÎPS Ioan.

„Acolo sunt mai multe familii necăjite, iar noi trebuie să încercăm să-i ajutăm. Urmează să mergem împreună cu primarul acolo, cu preotul din sat, să vedem ce înseamnă familia care a fost acolo (...). Dacă sunt membrii care au rămas în urma acestei explozii, le dorim sănătate și celor duși cu avionul militar la București, vom evalua situația. De obicei ajutorul îl dai celor care au nevoie, nu neapărat că sunt sfinți, că sunt cumiți sau mai puțin cumiți. Vom interveni să sprijinim, după ce se clarifică lucrurile din punct de vedere legal, în legătură cu ce a fost acolo”, spune Titu Bojin.

Patru tineri au suferit arsuri grave și inițial au fost aduși cu elicopterul și cu ambulanțele la Timișoara, în urma unui incendiu într-o locuință din Tomnatic. Ulterior, medicii timișoreni au decis să îi transporte la București, pentru a primi tratament de specialitate la Spitalul de Arși. Pe de altă parte, autoritățile au anunțat că cei patru tineri făceau experimente cu ulei de canabis, care a luat foc și a provocat explozia, în urma unui scurtcircuit.

PAȘI SPRE CENTRUL DE ARȘI

Accidentele de muncă colective care se finalizează cu victime ce suferă arsuri, dar mai ales tragedia de la Colectiv, din toamna anului 2015, a arătat că niciun spital din țară nu este pregătit să primească un număr mai mare de astfel de răniți. În vestul țării, singurul spital prevăzut cu o clinică de arși funcționează în cadrul Spitalului Județean de Urgență nr 1. Timișoara, în cadrul Casei Austria. Numai că și aici, doar patru victime pot beneficia de serviciile medicale.

„Ne apropiem de finalizarea lucrărilor de extindere a spațiului clinicii de la casa Austria cu circa 500 de metri pătrați. Aveam la etajul II din Casa Austria o terasă care a fost închisă, va fi și o nouă

sală de operații și vrem să facem și șase rezerve pentru bolnavii în stare gravă, destinată marilor arși”, spune dr. Marius Craina, manager general al Spitalului Județean Timișoara. Aici au loc și lucrări de reparații, dotări și modernizări ale sistemului de climatizare, dar și lucrări de consolidare, cu sprijin de la C J Timiș.

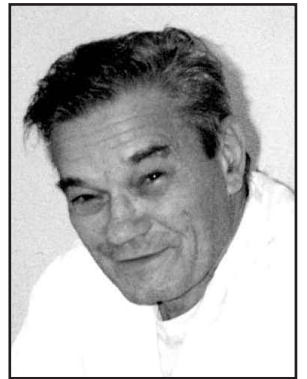
Rezervele pentru bolnavi vor fi boxe speciale septice, separate pentru fiecare bolnav în parte și izolate. Odată cu noile dotări de la Casa Austria, Timișoara va deveni cel mai important centru-pilot pentru recuperarea bolnavilor cu arsuri grave din țară.

Până acum, la Casa Austria sunt funcționale patru paturi de microchirurgie și chirurgie plastică și politraumă destinat marilor arși, un compartiment super-utilat cu aparatură, cu condiții speciale pentru ceea ce înseamnă tratamentul unor astfel de pacienți. În momentul de față, în absența unor astfel de centre regionale, toate cazurile grave ale a marilor arși sunt transferate la Spitalul de Arși din București. La secțiile de mari arși nu sunt necesare zeci de paturi, de regulă este vorba despre patru până la șase paturi speciale de bolnavi. La Casa Austria din Timișoara, pacienții cei mai frecvenți proveneau în urma unor explozii din gospodării sau minerii din zona Anina, victime ale unor accidente de muncă.

În general, situația numărului de paturi în Timișoara, dotate cu echipamente de grad corespunzător pentru intervenții majore în caz de catastrofe este extrem de mic, de doar 70 de locuri, în Unitățile de Primiri Urgențe, cele mai multe fiind la Județean (24 de paturi, cu posibilitate de mărire la 50 de locuri) și la Municipal (circa 16 paturi). Județeanul dispune de 7 ventilatoare pentru întreținerea respirației sau pentru înlocuirea activității mecanice a plămânului, cu posibilitate de suplimentare până la 12 ventilatoare.

Clinica de Urologie a Spitalului Județean 35 de ani de la realizarea primului transplant de rinichi.

În acest an se împlinesc 35 de ani de când, în Clinica de Urologie a Spitalului Județean de Urgențe Timișoara s-a realizat, în 1981, primul transplant de rinichi cu organul prelevat de la un donor decedat. O clinică performantă, de unde nu a plecat niciun angajat în străinătate în ultimii șase ani, ci, dimpotrivă, s-au angajat mai multe asistente și infirmiere. Clinica de Urologie este cea mai mare secție a Județeanului, cu 80 de paturi și 10 medici primari. Clinica are specialiști foarte buni, specializați în transplantul renal, care va fi reluat în curând, după ce se vor finaliza și ultimele două săli din blocul operator. Investiția se ridică la circa 300.000 de euro și vizează inclusiv montarea liniei de aer laminar (180.000 de euro). După ce vor fi finalizate aceste lucrări, va urma avizul Ministerului Sănătății. Pe listele de așteptare avem circa 700 de bolnavi din vestul țării care au nevoie de un rinichi sănătos.

Primul transplant de rinichi cu organul prelevat de la un donor decedat a fost efectuat la Timișoara de o echipă condusă de prof. dr. Petru Drăgan, în 1981. (foto).

10 ani de chirurgie vasculară

Clinica de Chirurgie Vasculară din cadrul Spitalului Județean Timișoara este cea mai tânără, împlinind 10 ani, dar și una dintre cele mai prolifiche în privința ajutorului dat bolnavilor, pentru că a salvat sute de pacienți, de la amputarea membrilor inferioare.

Performanțele s-au datorat atât excelenței medicilor clinicii conduse de prof. dr. Mihai Ionac, cât și condițiilor create pe partea de infrastructură și aparatură, la care și-a adus contribuția, din plin, și Consiliul Județean Timiș.

Clinica de Chirurgie vasculară a Spitalului Județean Timișoara a împlinit zece ani, timp în care aici au fost introduse cele mai moderne tehnici și dotări de aparatură medicală, pentru a salva vieți și pentru a-i ajuta pe pacienți să evite operația de amputare. „Am introdus tehnica de chirurgie endovasculară cu mari eforturi, dar avem și primele succese. Este tehnica de a desfunda vasele de sânge minim invaziv, care este folosită în Europa de către chirurgii vasculari de peste 20 de ani. Prin aceste intervenții endovasculare, operațiile se fac acum prin puncție, iar rezultatele sunt formidabile, pentru că a doua sau a treia zi pacienții pleacă acasă cu problema rezolvată, fără operație, fără complicații, fără întreaga perioadă de recuperare de după operație”, a declarat presei, vineri, prof. dr. Mihai Ionac, șeful Clinicii de Chirurgie vasculară a Spitalului Județean Timișoara, inițiatorul acestor proiecte.

Potrivit medicului, doar în acest an, 30 de pacienți au beneficiat de o astfel de intervenție, iar beneficiile sunt uimitoare pentru bolnavii care erau în risc de amputare a picioarelor, mai ales la suferinzi vasculari care au și probleme de diabet zaharat.

Clinica, renovată total la începutul acestui an, beneficiază de un program de finanțare a acestei tehnici endovasculare, astfel încât pacientul nu plătește intervenția. Anual, prin mâinile chirurgilor de la spitalul timișorean trec aproape două mii de pacienți. Profesionalismul medicilor de aici are la bază instruirea de pe băncile facultății și mai apoi, toată viața. Bunăoară, trei chirurghi ai Universității de Medicină și Farmacie (UMF) „Victor Babeș” din Timișoara se vor instrui în Olanda și Germania în chirurgie endovasculară, în cadrul unui Program ERASMUS+. Ce vor face ei acolo? Vor fi circa 20 de medici din țară care vor fi instruiți în chirurgia endoscopică, fără tăietură de țesut, dar primul val de medici care pleacă în străinătate sunt trei chirurghi timișoreni. Ceea ce medicii timișoreni vor învăța acolo, vor veni și le vor arăta și celorlalți medici din țară. Domeniul chirurgiei vasculare înregistrează, în lume, o schimbare crucială a tehnicii de lucru. „Aceasta înseamnă că se trece de la chirurgia deschisă, pe viu, unde se creează o plagă deschisă, cu distrugere de țesuturi și lucrezi înăuntru, la tehnica endovasculară, care este asemănătoare cu ceea ce fac colegii noștri de la chirurgie cardiovasculară, respectiv, dilată, desfunde arterele coronare cu ajutorul unor catetere. Este o tehnică minim invazivă”, a explicat Ionac. Chirurgii își doresc să poată trata stadii de boală care până acum nu se puteau trata, iar cu aceste tehnici vor putea prelungi viața membrilor acestor pacienți și să se evite amputația.

Totuși, la metodele clasice chirurgicale în domeniul vascular, nu se renunță complet, mai mult decât atât, medicii străini luând lecții de la cei timișoreni. „Și noi avem să-i învățăm pe ei unele lucruri. Este foarte interesant. Sunt clinici în Europa Occidentală în care aceste tehnici (noi, n.r.) au preluat aproape complet tratamentul pacienților și nu se mai folosesc tehnicile clasice chirurgicale, deschise. Din acest motiv, rezidenții lor nu mai știu să lucreze în tehnica deschisă și aici este un dezavantaj pentru ei. Dacă, de exemplu, se rupe un vas în timpul dilatării vasului sanguin cu un balon, pacientul trebuie operat deschis. Noi facem numai acest tip de operație și atunci pe străini îi interesează să-și trimită rezidenții la noi să vadă și să învețe cum operăm noi în aceste cazuri”, a explicat Mihai Ionac.

Management în comun pentru prevenirea riscurilor în situații de urgență în aria de cooperare transfrontalieră româno-sârbă

„Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Managementul Situațiilor de Urgență – ADIVEST implementează proiectul „Management în comun pentru prevenirea riscurilor în situații de urgență în aria de cooperare transfrontalieră româno – sârbă”, în cadrul Programului IPA de Cooperare Transfrontalieră România – Serbia 2007 – 2013.

AXA PRIORITARĂ 2: Mediu și pregătirea pentru situații de urgență

MASURA 2.3: Dezvoltarea unor abordări și sisteme mai eficiente în domeniul pregătirii pentru situații de urgență

Parteneri de proiect

- Agenția de Dezvoltare Intercomunitară pentru Managementul Situațiilor de Urgență ADIVEST
- Agenția Regională de Dezvoltare Banat, Zrenjanin

Beneficiar indirect

Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Banat” al județului Timiș și structurile de intervenție în caz de dezastre din Jud. Timiș și Provincia Voivodina.

Grupuri țintă

Administrația locală și județeană din aria de cooperare transfrontalieră ,

- Structurile specializate de intervenție din aria de cooperare transfrontalieră
- Populația din județul / districtul partener

Echipa de proiect

- **Sergiu BĂLAȘA** - Coordonator proiect
- **Bogdan Mihăescu** - Manager proiect
- **Lucia PĂTRUICĂ** - Asistent manager proiect
- **Corina GRUNFELD** - Expert achiziții
- **Gabriela LĂBUNET** - Manager financiar

Tematica proiectului

Cooperare la nivelul administrațiilor publice județene și locale și al instituțiilor specializate de intervenție din aria de cooperare transfrontalieră în vederea îmbunătățirii bazei tehnice de intervenție, consolidării capacității profesionale a personalului de intervenție, dezvoltării unui sistem comun de management al riscurilor.

Obiectivele proiectului

Elaborarea și implementarea în comun a unor activități de conștientizare a opiniei publice, de pregătire profesională, de planificare strategică în domeniul pregătirii pentru situații de urgență;

Investiții la scară redusă în infrastructura fizică comună legată de pregătirea pentru situații de urgență

Justificarea proiectului: nevoi identificate în regiune/județ

Pe teritoriul județului Timiș la fel ca și în Provincia Voivodina se produc cu o frecvență mai mare sau mai mică, fenomene naturale distructive de tipul inundațiilor și alunecărilor de teren care provoacă adesea pierderea de vieți omenești, mari pagube materiale și importante prejudicii cadrului natural.

În acest context, administrațiilor publice centrale și locale le revine sarcina de a adopta toate măsurile necesare în vederea prevenirii și atenuării efectelor acestor fenomene și reducerea impactului produs asupra populației și a bunurilor, printr-o planificare adecvată și printr-o politică care să corespundă standardelor și așteptărilor comunităților umane, în condițiile protecției mediului.

Este necesar ca administrațiile publice de o parte și de alta a graniței să poată alege măsurile specifice comune de protecție împotriva dezastrelor naturale și de dezvoltare regională, precum și modul de cooperare care să permită un acord comun, concentrat, asupra problemelor complexe asociate și o implicare autentică a tuturor actorilor în cadrul responsabilităților ce le revin.

Județul Timiș (România) și Provincia Voivodina (Serbia) sunt confruntate cu același tip de probleme de dezvoltare și oportunități, diferite ca amploare și scop, privind dezvoltarea lor durabilă pe termen lung, în acord cu strategiile naționale respective. Ele împart aceeași responsabilitate referitoare la utilizarea durabilă și siguranța ecologică a teritoriilor lor, teritorii vecine, despărțite doar de granițe fizice.

Municipalitățile acordă un interes special relațiilor de colaborare transfrontaliere, economiei în contextul dezvoltării durabile, și abordării comune a prevenției și educației în domeniul Situațiilor de urgență.

Inundațiile și alunecările de teren provoacă adesea pierderi de vieți omenești, mari pagube materiale și importante, constituie fenomene naturale care au marcat și marchează profund dezvoltarea societății umane, ele fiind din punct de vedere geografic cele mai răspândite dezastre de pe glob și totodată și cele mai mari producătoare de pagube și victime omenești.

Consecințele dezastrelor naturale, au condus, pe fondul unei creșteri a responsabilității sociale la o nouă abordare, aceea de management al riscului, abordare în care conștientizarea și implicarea comunităților umane au un rol esențial în evitarea pierderilor de vieți omenești și reducerea pagubelor. Această abordare este astăzi cvasi generală și este aceea care a deschis calea spre a face față provocărilor viitoare prin introducerea unor noi concepte și mai ales prin asimilarea conceptului dezvoltării durabile în managementul riscului.

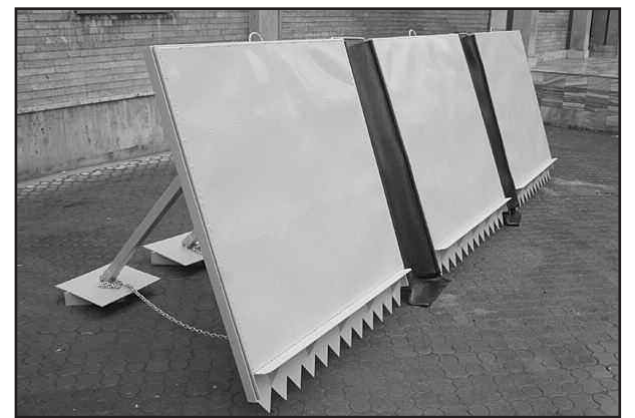
Practica a demonstrat că riscurile de dezastre nu pot fi evitate, însă ele pot fi gestionate, iar efectele lor pot fi reduse printr-un proces sistematic de măsuri și acțiuni menite să contribuie la diminuarea lor. Managementul riscurilor poate fi ușurat dacă se identifică în prealabil locul lor de manifestare prin realizarea unor hărți de risc și este posibilă o avertizare prealabilă.

Managementul riscului înseamnă aplicarea unor politici, proceduri și practici având ca obiective identificarea

riscurilor, analiza și evaluarea lor, tratarea, monitorizarea și reevaluarea riscurilor în vederea reducerii acestora, astfel încât comunitățile umane, toți cetățenii, să poată trăi, munci și să-și satisfacă nevoile și aspirațiile într-un mediu fizic și social durabil.

Apărarea localităților și suprafețelor arabile din aria de cooperare transfrontalieră româno – sârbă contra inundațiilor necesită măsuri active de prevenire, precum și soluții practice de intervenție. Prin acest proiect se înlesnește achiziția unor astfel de soluții practice și se creează și cadrul abordării, discutării și agreării în comun, promovării unor abordări comune de prevenire și intervenție în situații de urgență.

Proiectul răspunde de asemenea nevoilor de pregătire profesională, pe de o parte a personalului instituțiilor specializate, pe de altă parte a personalului din administrația publică județeană și locală având responsabilități în acest domeniu.

Principalele activități

- Achiziția unui sistem de dig modular format din panouri metalice înclinate sprijinite pe un picior metalic, care se așează în zonele ce trebuie protejate de viituri;
- Achiziționarea altor tipuri de echipamente: diguri gonflabile și echipamente specifice intervenției în caz de cutremure;
- Dezvoltarea și implementarea unei campanii de pregătire profesională referitoare la prevenirea situațiilor de urgență;
- Pregătirea și organizarea unor întruniri publice în vederea informării și ridicării gradului de conștientizare a opiniei publice;
- Dezvoltarea în comun a unui plan de management al riscurilor în cazul situațiilor de urgență;

Principalele rezultate obținute/echipamente achiziționate prin proiect

- Campanie de informare / conștientizare a opiniei publice realizată
- Plan de management al riscului realizat
- Diguri din panouri metalice, diguri gonflabile și echipamente specifice intervenției în caz de inundații

Buget total al proiectului (buget Ro + buget Se) (Euro): 775.580,00

Buget ADIVEST (Euro)

Buget Total – 305.000,00 Euro

- Finanțare nerambursabilă – 259.250,00 Euro – 85 %
- Finanțare buget de stat – 36.318,00 Euro – 11,90 %
- Contribuție proprie – 9.432,00 Euro – 3,10 %

Din punct de vedere financiar s-a stabilit ca bugetul total aferent partenerului român, ADIVEST, să fie de 305.000,00 Euro, din care: 259.250 Euro (85 %) contribuția IPA, 39.650,00 Euro (13 %) contribuția Bugetului de Stat și 6.100,00 Euro (2 %) contribuția proprie ADIVEST.

Sergiu Bălașa
Director ADIVEST

Bogdan MIHĂESCU
Manager de Proiect

Rugby: Timișoara Saracens a câștigat Cupa României!

Rugby-știi de la Timișoara Saracens RCM UVT, campioni naționali 'en titre', au demonstrat încă o dată că sunt și rămân cei mai buni, reușind pentru a treia oară consecutiv să câștige Cupa României la rugby, după ce a învins-o pe CSM Știința Baia Mare cu scorul de 37-12 (16-5), în finala disputată pe stadionul "Dan Paltinișanu" din Timișoara.

Timișoara Saracens a obținut cel de-al treilea trofeu cucerit consecutiv (2014, 2015, 2016), devenind a treia echipă din istoria competiției care reușește o astfel de performanță după Dinamo București (2000, 2001, 2002), respectiv Steaua București (2005, 2006, 2007).

Echipa bănățeană a dominat cu autoritate finala, iar Valentin Calafeteanu a marcat nu mai puțin de 22 de puncte.

Punctele învingătorilor au fost reușite de Calafeteanu (un eseu, 4 transformări, 3 lovituri de pedeapsă), Umaga (eseu), Popârlan (eseu), la care se adaugă un eseu de penalizare. Pentru Știința, Samharadze și Van Heerden au marcat eseuuri, unul fiind transformat de Maravunawasawa.

După ce Calafeteanu a deschis scorul dintr-o lovitură de penalitate, Știința a preluat conducerea (3-5) grație încercării semnate de Samharadze. Timișoara Saracens a avut inițiativa în continuare și la pauză avea avantaj pe tabelă,

16-5. În repriza secundă, timișorenii au dominat categoric jocul și s-au impus clar, cu 37-12.

Valentin Calafeteanu, care a fost desemnat jucătorul meciului, a devenit și cel mai eficient marcat al acestei

ediții a Cupei României, cu un total de 65 de puncte (un eseu, 15 transformări și 10 lovituri de pedeapsă).

Au evoluat echipele: Știința Baia Mare: 1. Constantin Pristavița, 2. Florin Bărdașu, 3. Paul Rusu, 4. Andrei Iurea, 5. Florian Roșu, 6. Johannes Van Heerden, 7. Sean Morrell, 8. Răzvan Ailenei, 9. Bidzina Samharadze, 10. Taniela Maravunawasawa, 11. Adrian Apostol, 12. John Leiatua, 13. Sione Fakaosilea, 14. Alexandru Bucur, 15. Luke Samoa. Rezerve: 16. Ovidiu Cojocaru, 17. Waisea Nailago, 18. Siviu Suci, 19. Constantin Ene, 20. Alexandru Palfi, 21. Georget Catuna, 22. Paul Oprea, 23. Mtya Dumani.

Timișoara Saracens: 1. Gigi Militaru, 2. Andrei Rădoi, 3. Alexandru Țaruș, 4. Valentin Popârlan, 5. Marian Drenceanu, 6. Daniel Ianuș, 7. Dorin Lazăr, 8. Stelian Burcea, 9. Valentin Calafeteanu, 10. Jody Rose, 11. Stephen Shennan, 12. Jack Umaga, 13. Tevita Manu-mua, 14. Fonovai Tangimana, 15. Cătălin Fercu. Rezerve: 16. Eugen Căpățână, 17. Sione Taupaki, 18. Samuel Mariș, 19. Ionuț Mureșan, 20. Lotter Pretorius, 21. Florin Popa, 22. Vlăduț Zaharia, 23. Vasile Rus. **C.M.**

Triplex Confinium

Titu Bojin a predat președinția Euroregiunii DKMT

Frontiera Triplex Confinium de la Beba Veche, acolo unde se întâlnesc granițele României, Ungariei și Serbiei, a fost deschisă temporar sâmbătă 28 mai și duminică 29 mai 2016, cu prilejul întâlnirii anuale a reprezentanților de frunte ai Euroregiunii Dunăre - Criș - Mureș - Tisa, instituție înființată în anul 1997 la inițiativa dr. ing. Viorel Coifan, președintele C.J. Timiș în perioada 1992-2000, având ca scop declarat dezvoltarea zonei de la granița dintre România, Serbia și Ungaria.

Frontiera Triplex Confinium a fost deschisă anul acesta în prezența președintelui Consiliului Județean Titu Bojin, a președintelui Consiliul Județean Csongrád Kakas Béla și a lui Branislav Bugarski, Secretarul provincial al Voievodinei pentru Colaborarea

Interregională și Autogovernarea Locală. Cu prilejul întâlnirii de la Triplex Confinium, dl Titu Bojin a predat la Sannicolau Mare președinția Euroregiunii DKMT dlui Kakas Béla.

Interregională și Autogovernarea Locală. Cu prilejul întâlnirii de la Triplex Confinium, dl Titu Bojin a predat la Sannicolau Mare președinția Euroregiunii DKMT dlui Kakas Béla.

Frontiera Triplex Confinium a fost deschisă anul acesta în prezența președintelui Consiliului Județean Titu Bojin, a președintelui Consiliul Județean Csongrád Kakas Béla și a lui Branislav Bugarski, Secretarul provincial al Voievodinei pentru Colaborarea

Interregională și Autogovernarea Locală. Cu prilejul întâlnirii de la Triplex Confinium, dl Titu Bojin a predat la Sannicolau Mare președinția Euroregiunii DKMT dlui Kakas Béla.

Interregională și Autogovernarea Locală. Cu prilejul întâlnirii de la Triplex Confinium, dl Titu Bojin a predat la Sannicolau Mare președinția Euroregiunii DKMT dlui Kakas Béla.

Interregională și Autogovernarea Locală. Cu prilejul întâlnirii de la Triplex Confinium, dl Titu Bojin a predat la Sannicolau Mare președinția Euroregiunii DKMT dlui Kakas Béla.

Interregională și Autogovernarea Locală. Cu prilejul întâlnirii de la Triplex Confinium, dl Titu Bojin a predat la Sannicolau Mare președinția Euroregiunii DKMT dlui Kakas Béla.

Cornel TODOR

Teatrul „Merlin” -

Două noi premii prestigioase

Teatrul „Merlin” a participat la cea de-a XXIV-a ediție a Festivalului Internațional de Animație „Gulliver”, eveniment desfășurat timp de o săptămână la Galați. Timișorenii au ales să prezinte pe malul Dunării unul dintre cele mai frumoase spectacole ale ultimilor ani, basmul „Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte” (foto), în regia lui Toma Hoge. Juriul concursului (alcătuit din prof. univ. dr. Anca Doina Ciobotaru - președinte, și din membrii Ilie Zanfir - managerul Bibliotecii „V.A. Urechia” și Mihai Gruia Sandu, actor și regizor), a acordat celor de la „Merlin” premiul pentru promovarea basmului cult românesc. Din distribuția spectacolului au făcut parte Laurențiu Pleșa, Alex Pîntea, Mariana Ivașcu, Radu Văduva, Consuela Eged, Maria Gornic, Octavia Petrișor, Luana Uncruțiu, Dragoș Lupău și Diana Stampar, scenografia fiind semnată de Eugenia Tărășescu. „Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte” a fost distins în cu alte alte două premii la Festivalul Internațional al Teatrului Contemporan de Animație ImPuls, desfășurat în București. Actrița Maria Gornic a câștigat Premiul pentru mînuire, răsplată a rolurilor Baba, Bătrâna și Ghionoaia din același spectacol.

Marele Premiu a rămas la Galați. Spectacolul „Cenușăreasa”, în regia lui Ciprian Huțanu, jucat de actorii Teatrului de Păpuși „Gulliver”, a primit această distincție. Un alt premiu a rămas tot la Galați a fost Premiul pentru muzica originală din spectacolul „Cenușăreasa”, regia Ciprian Huțanu, al Teatrului de Păpuși „Gulliver”. Acesta a fost acordat lui Eugen Dan Drăgoi.

Celelalte premii importante ale ediției din acest an a Festivalului Internațional de Animație „Gulliver”: Premiul special al juriului, primit Vava Ștefănescu pentru coregrafia spectacolului „Bambi”, regia Attila Vizauer, al Teatrului Excelsior București, Premiul pentru regie, Attila Vizauer pentru regia spectacolelor „Muzicanții din Bremen” și „Bambi”, ale Teatrului „Țândărică” și, respectiv, Excelsior din București, Premiul pentru originalitate scenografică, Natalia Gocheva (Bulgaria) pentru scenografia spectacolului „Povestea lui Muck cel Mic”, al Teatrului de Păpuși „Prichindel” Alba Iulia, Premiul pentru interpretare feminină, Carmen Palcu Adam pentru rolul Mic Prinț din spectacolul „De-a Micul Prinț”, regia Ioana Petre, al Teatrului „Ion Creangă” București, Premiul pentru interpretare masculine, Gabriel Apostol pentru rolurile interpretate în „Eu, Oblio”, regia Nina Ciobanu, al Teatrului „Țândărică” București **M.B.**

foto: Alin ZELENCO

ISU „BANAT” LA CSONGRAD

În perioada 02 - 03 mai a.c., cu ocazia zilei Sfântului Florian, protectorul pompierilor, o delegație a Inspectoratului pentru Situații de Urgență "Banat" al județului Timiș a fost prezentă în orașul Szeged în baza acordului de cooperare derulat cu Direcția Județeană de Apărare împotriva Catastrofelor Csongrád. Pompierii din țara vecină au prezentat modul de gestionare a situațiilor de urgență pe raza județului Csongrád și tehnica de intervenție din dotare. De asemenea, partenerii români și maghiari au discutat despre viitoare exerciții de cooperare și despre modul de comunicare într-o situație de urgență produsă la granița dintre cele două țări.

În data de 03.05 a fost organizat un concurs de alergare pe distanța de 3,5 km prin orașul Szeged, la care a participat, ca singur reprezentant al unei țări străine din competiție, sublocotenent **Lucian Bogdan Mutu**. Concursul a fost inedit, deoarece pompierii au alergat complet echipați, iar pe parcursul traseului aceștia au trebuit să urce și să coboare mai multe seturi de trepte. La sfârșitul cursei a fost organizată o festivitate cu ocazia celebrării zilei Sfântului Florian, la finalul căreia participanții au primit premii. La acest eveniment a participat, ca invitat de onoare, inspectorul șef al ISU "Banat", locotenent-colonel **Lucian Vasile Mihoc**.

Protectorul pompierilor, berarilor, hornarilor și săpunarilor

Sfântul Florian provenea dintr-o familie de militari de rang înalt, el însuși devenind ofițer în armata imperială. Și-a desfășurat activitatea în a doua jumătate a secolului al III-lea, și, la fel ca și alți militari, a trecut la creștinism. Ultimele decenii ale acestui secol au fost oarecum liniștite și pașnice, astfel că Florian, după satisfacerea stagiului militar, se retrage ca și veteran în regiunea Noricum, la Mantem (lângă Krems). În timpul domniei împăratului Dioclețian, în anul 303, a izbucnit din nou persecuția creștinilor. Florian, atunci când a aflat că lângă Lorch 40 de creștini au fost arestați, a pornit în ajutorul lor. Dar înainte să ajungă în oraș, dezvâluindu-și apartenența la creștinism, este arestat și el și dus în fața judecătorului Aquilinus, care l-a condamnat la moarte prin aruncare în apă cu o piatră legată de gât. Pe deasupra a fost executată la data de 4 mai în anul 304, fiind aruncat în apă de pe podul Enns. Cadavrul a fost scos din apă și îngropat de o văduvă pe nume Valeria. Deasupra mormântului s-a construit mai târziu o biserică, care a ajuns în grija călugărilor benedictini. În jurul acesteia s-a construit vestitul loc de pelerinaj St. Florian (la est de orașul Linz).

Sfântul Florian este venerat în Bavaria, în Austria și Ungaria, fiind un apărător împotriva inun-

dațiilor și incendiilor. Începând cu secolul al XVII-lea, imaginea sau statuia sa poate fi foarte des întâlnită pe teritoriul Ungariei, apoi în Transilvania și Banat, în biserici, pe case, pe lângă drumuri. Este prezentat în haine militare, deasupra unei case în flăcări, peste care aruncă apă. Această reprezentare are două motivații. Conform legendei, pe când era încă copil, în urma rugăciunilor sale s-au stins flăcările care mistuiau o casă. O altă legendă spune că un cărbunar pentru a obține cărbune a făcut un rug prea mare, care în urma unui vânt foarte puternic s-a aprins. Omul, încercând să stingă focul a căzut în flăcări. Cuprins de disperare, a cerut ajutorul Sfântului Florian: "Sfinte Florian, care ai devenit martir în apă, trimite apa în ajutorul meu și salvează-mi viața!". În momentele următoare focul a fost stins de apă și omul a scăpat.

Sfântul Florian este considerat protectorul pompierilor, berarilor, hornarilor și al vechilor fabricanți de săpun. În anul 1866, în centrul Jimboliei, a fost așezată statuia Sfântului Florian, cea care va deveni un simbol al orașului. Sfântul este considerat protector al Jimboliei și al pompierilor localnici, aceasta după înființarea formațiunii de pompieri voluntari din oraș, în anul 1875. Asociația Pompierilor Civili din Jimbolia a înființat în anul 1993 Muzeul pompierilor „Florian”. Colecția muzeului deține obiecte și dotări specifice formațiilor voluntare de pompieri din Banat din perioada anilor 1880 - 1970, dar și tablouri sau fotografii, documente specifice, diplome ori trofee obținute de-a lungul anilor de pompierii voluntari la concursurile profesionale.

În anul 2002, statuia protector al orașului Jimbolia a fost restaurată de specialistul timișorean **Ion Oprescu**.

C.T.

Turiști în Timiș

Peste 250 de specialiști din Japonia, Germania, Portugalia, Tunisia, Maroc, Bulgaria, Ucraina, Rusia, Slovacia, Cehia, Polonia, Lituania, Slovenia, Anglia, Italia, Suedia și România se vor afla, aproape de finalul acestui an, la Timișoara. Aceștia vor participa la Conferința Europeană Yazaki NYS (New Yazaki System) și la Concursul European Cercurile calității în Yazaki, evenimente organizate de Compania Yazaki. "Conferința va reuni responsabilii kaizen și anagajați Yazaki din peste 35 de locații Yazaki din Europa. Preconizăm să avem un schimb profesional și cultural cu un grup de aproximativ 250 de persoane din România. Pe lângă caracterul profesional al acestor evenimente dorim să adăugăm și componenta culturală, a tradițiilor românești firma Yazaki deținând în prezent patru fabrici de producție în domeniul automotive - Arad, Ploiesti, Caracal, Brăila - și un centru de design în Timișoara", explică **Daniela Oprea**, training and development coordinator, HR Department Yazaki Company.

Toți invitații conferinței de la Timișoara vor avea ocazia să descopere obiectivele turistice ale orașului, locurile încărcate de tradiție și istorie. "Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului (APDT) în județul Timiș va oferi participanților la eveniment materiale de promovare turistică și suportul necesar organizatorilor pentru ca invitații lor să aibă parte de experiențe frumoase din punct de vedere turistic, în Timișoara. Vor fi vizitate obiective turistice din oraș și împrejurimi, iar unul dintre aceste locuri este Muzeul Satului Bănățean din Timișoara. Aici, invitații din toată lumea vor putea descoperi tradițiile zonei și, pentru că evenimentul este programat la începutul lunii decembrie, vor putea să asiste la obiceiuri precum cele de Ignat", explică reprezentanții APDT Timiș. O vizită la MSB a fost efectuată la mijlocul lunii mai de organizatorii Conferința Europeană Yazaki NYS, aceștia fiind primiți de managerul MSB, dl Dan Radosav (foto).

Delia S. BARBU

